	Lijst 1: VVD	Lijst 2: Partij voor Ouderen en Veiligheid	Lijst 3: PvdA	Lijst 4: ROSA
Verkiezingsslogan	Zaanse Trots	Zaanstad verdient beter	Bouwen aan een beter Zaanstad	De Zaanse Stem
1. Kansengelijkheid				
A.1 Armoede (regelingen)	- Armoedebeleid helpt van uitkeringssituatie naar een betaalde baan		- Aandacht voor inkomensondersteuning - Stadspas/regiopas gratis voor mensen met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum - Langdurigheidstoeslag - Meedoen regeling voor minima tot 130% voor contributie aan sport en cultuur, OV gratis voor minima - -Voor kinderen die opgroeien in armoede extra huiswerkbegeleiding - Meedoen Zaanstad voorzetten in een Stadspas	- Voortzetten beleid bij preventie armoede en betalingsachterstanden - Toegankelijker regeling voor deelname sport en cultuur voor alle doelgroepen - Invoeren Stadspas - Minima tegemoetkomen in de dierenartskosten
A.2 Schulden			- Schuldenpauze invoeren - Schulden van drie jaar en ouder kwijt schelden, mits zij schuldhulpverlening accepteren - Opkopen van schulden door regelingen te treffen met schuldeisers en doorverkoop verbieden - Vroegsignaleren van schulden in samenwerking met wijkteams en maatschappelijke partners - 'Get a grip' aanpak voortzetten en uitbreiden	
B.1 Werk en inkomen	- Participatiebeleid gericht op duurzame uitstroom - Werk moet lonen - Mensen die een uitkering ontvangen moeten een opleiding volgen of werkzaamheden uitvoeren - Tegen een basisinkomen		- Zaans banenpact voor mensen met een uitkering - Gemeente creëert basisbanen in de publieke sector - Werkom blijft een plek waar mensen met een WSW– of beschut werken indicatie werken	- Passend werk voor iedereen - Werkom biedt kwalitatief goed beschut werk - Doorgaan met de aanpak 'Werken of meedoen' - Lokaal experimenteren met een basisinkomen
B.2 Tegenprestatie	- Tegenprestatie in de vorm van vrijwilligerswerk - Als de sollicitatieplicht en de tegenprestatie niet wordt nageleefd, vervalt de uitkering		- Geen verplichte tegenprestatie	- Vertrouwen en gelijkwaardigheid staan centraal, bespioneren van uitkeringsgerechtigden is onbespreekbaar - Persoonlijk Ontwikkelplan richting werk, vrijwilligerswerk, dagbesteding of zorg
C.1 Onderwijsgebouwen	- Goede kwaliteit schoolgebouwen - Goed en veilig bereikbare scholen		- Veilige fietsroutes naar school en schoolzones waar fietsers en voetgangers voorrang krijgen - Scholen centraal in wijken plannen - Scholen, kinderopvang, etc. niet bouwen langs wegen	- Voldoende basisscholen met een goed binnenklimaat en duurzame bouw - Multifunctionaliteit van de gebouwen, gecombineerd met buurtcentra, faciliteiten voor buiten– en naschoolse opvang - Schoolpleinen zijn groen en een speelplek in de wijk - Uitbreiding areaal schooltuinen
C.2 Onderwijsbeleid	- Stimuleren vorming Integraal Kind Centrum (IKC) - Visie op de spreiding van het soort onderwijs - Veilige scholen zonder drugs en wapen - Tegengaan/voorkomen van pesten door 'het antipest-pact' - Voorkomen voortijdig schoolverlaten en ongeoorloofd schoolverzuim - Vervoer speciaal onderwijs van hoge kwaliteit - Brede talentontwikkeling op school en opvang voor kinderen	- Zwemles als basisvak op school - Behouden van kleinschalige scholen - Verplichte voorlichting over geaardheid en genderidentiteit op alle Zaanse scholen	- Voor elk kind plek op de VVE en in kwetsbare wijken de verlengde schooldag voortzetten en extra ondersteuning voor kinderen met achterstanden - Stimuleren van gezonde scholen en gezonde schoolkantine - Burgerschapsonderwijs en cultuur als onderdeel van het lespakket op basisscholen - Op scholen preventief fouilleren, kluisjescontrole en gezamenlijke wapeninzamelingsacties - Laagdrempelig leerlingenvervoer	- Uitbreiden verlengde leertijd naar meer uren en anderen scholen, stimuleren VVE en structurele brugfunctionarissen - Burgerschapsonderwijs op iedere school - Zwemlessen en bewegingsonderwijs - Goede cultuureducatie - Gezamenlijk aanpak van leerplicht, onderwijs en zorg, voorkomen spijbelen en uitval
C.3 Overig	- HBO opleiding - Verbeteren imago technisch onderwijs, meer aandacht voor de ambachtelijke beroepen - Stimuleren educatie en daling van laaggeletterdheid bij volwassen		- Komst van HBO en universitair onderwijs - Investeren in omscholingstrajecten voor zij-instromers onderwijs	- Opwaardering van het vakonderwijs door de 'Hogeschool voor de Handen', streven naar 'goed opgeleid' - Naschoolse activiteiten wijkgebonden - Leven lang leren voor volwassen - Kwalitatief taalonderwijs in elke wijk
D.1 Huisvesting Nieuwkomers	- Tijdelijke huisvesting voor migranten met een verblijfsvergunning volgens de norm van het Rijk - Voorrangspositie bij sociale huurwoningen afschaffen	- Tegen het verlenen van voorrang aan statushouders bij het toewijzen van een sociale huurwoning		- Humane manier van opvangen en huisvesten voor vluchtelingen
D.2 Inburgering	- Aandacht bij inburgering voor Nederlandse taal, zelfbeschikking, gelijkwaardigheid van man en vrouw, LHBTI-rechten, antisemitisme en vrijheid van godsdienst - Verplichte inburgering en integratie als tegenprestatie			- Voorlichting en samenwerking met hulporganisaties - Zo snel mogelijk starten met integratie
E. Pact Poelenburg-Peldersveld		- Tegen onevenredig veel geld naar Poelenburg-Peldersveld	- Pact Poelenburg-Peldersveld uitbreiden naar Zaandam Oost	
2. Verstedelijking				
A. Kwaliteit bestaande woningvoorraad	- Gemeente ondersteunt het oplossen van funderingsproblematiek - Oude industriële gebouwen transformeren tot woningen		- De kwaliteit van de bestaande woningvoorraad verbeteren - Inzetten op funderingsherstel	- Revolverend duurzaamheidsfonds om Zaanse woningen te verduurzamen - Goede subsidieregeling voor grenenpalepest
B.1 Infrastructuur	- Doortrekken A8 naar A9 - Voldoende middelen voor de bestaande infrastructuur - Hubs voor goederen– en personenvervoer - Omleggen Guisweg afbreken en ontsluiting via A8 van Westzijderveld	- Verbinding A8/A9 - Openstelling busbrug	- Doortrekken A8-A9 - Geluidsschermen langs de A8 verhogen - 3e ontsluiting voor Westerwatering, verkeersveiligheid verbeteren bij Provinciale weg/Prunuslaan en Witte Veerstraat en verbindingsweg Communicatieweg-Noorderveenweg - Gelijkvloerse spoorwegovergang bij Guisweg verdwijnt en Spoorviaduct bij Provinciale weg en Hoornse lijn	- Tegen de doortrekking van de A8 naar de A9 - Oprichting van stadsdistributiecentra
B.2 Autoverkeer	- Meer oplaadpunten - Voorstander van 30 km-zones - Zorgvuldige invoering van de zero-emissie zones voor stadslogistiek	- Tegen het autoluw maken van Zaanstad	- Snelheid op A8 naar 80 km per uur en standaard 30 km-wegen, 50 km-wegen zijn uitzondering - Milieuzones, indien nodig om de uitstoot van stikstof te verminderen - Verbeteren doorstroming Thorbeckeweg en verbeteren fietstunnel Koog aan de Zaan - Stimuleren van goederen– en personenvervoer over water - Stimuleren deelmobiliteit binnen < 300 meter en deelgebruik van elektrische auto's en scooters	- Heel Zaanstad 30 km gebied, voorstander van snelheid remmende maatregelen, zoals woonerven - Stadscentra autovrij of autoluw - Stimuleren van goederen– en personenvervoer over water - Transferiums en carpoolplaatsen rond Zaanstad - Autoverkeer volledig elektrisch, fiets– en OV-gebruik stimuleren, alternatieven elektrisch vervoersmogelijkheden onderzoeken en meer elektrische laadpalen in Zaanstad
B.3 Fiets en wandelverkeer	- Veiligheid en doorstroming centraal bij fietspaden en wegen - Realisatie van het Dam tot Dam-snelfietspad en stimuleren fietsgebruik op grotere afstanden (15-25 km) - Opvallende bewegwijzering naar fietsenstallingen - Voetpaden naast de fietspaden		- Meer, bredere en veilige fietspaden aanleggen - Aantrekkelijke en toegankelijke wandelpaden - Voldoende ruimte op stoepen voor rollators en rolstoelen	- Voorrang voor voetgang en fietser binnen de bebouwde kom - Uitbreiding van het fietspadennet en betere verkeersregeling - Meer bewaakte fietsenstallingen - Toegankelijke openbare weg voor rolstoelers en slechtzienden
B.4 Openbaar Vervoer	- Snelle verbindende en ontsluitende lijnen OV, zoals Zaanlijn met vier sporen, pont tussen Amsterdam CS en Hembrugterrein en Hempont elke 10 minuten - Toegankelijk OV en voorzieningen zoals bel– en buurtbus, ondersteuning buurtbussen met een financiële bijdrage	- Openbaar vervoer in de late avond/nacht van en naar onder andere regio Amsterdam moet beter, frequenter en veiliger	- Hoogwaardig OV-netwerk toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking en in de Vervoerregio hier ook aandacht voor vragen - OV vanaf 2025 emissievrij - Doortrekken Noord-Zuidlijn naar Zaandam en een HOV-verbinding naar de Achtersluispolder, Tramverbinding in Zaanstad Oost - Frequenter treinvervoer - Ondersteunen buurtbus in Westzaan - Geen haltes opheffen, 3 ontsluitende bussen per uur en ontsluiting Peperstraat/Vinkenstraat met R-net lijnen	- OV uitbreiden ten koste van gemotoriseerd verkeer - Optimaal en betaalbaar vervoerssysteem voor senioren en gehandicapten - Nachtelijke treinverbinding tussen Amsterdam en Zaanstad - Uitbreiding van het aantal buurt– en belbussen - Openbare instellingen goed bereikbaar met OV - De Zaanlijn ondergronds
B.5 Parkeren	- Voldoende parkeergelegenheid en hogere parkeernorm buiten het centrum en in de dorpen - Stimuleren dubbelgebruik parkeerterreinen en garages - Gratis parkeren en/of blauwe zones in buitengebieden/winkelgebieden - Betaald parkeren binnenstedelijk alleen invoeren bij draagvlak	- Blauwe zones rond winkelcentra handhaven, geen betaald parkeren	- Soms nodig om parkeernorm te verlagen - Lage parkeernormen bij OV voorzieningen - Verschil in parkeernormen per wijk of gebied - Betaald parkeren om nieuwe buurten bereikbaar te houden	- Bij binnenstedelijk nieuwbouw parkeren op eigen terrein - Betaald parkeren in en rond de stadscentra en parkeer vergunningen in veel meer woonwijken
C.1 Cultuur (subsidies)	- Vergroten bereik Zaanse kunst– en cultuuraanbod - Ondersteunen activiteiten van de bibliotheek ihkv leesbevordering - Revolverend cultuurinvesteringsfonds	- Cultuur over heel Zaanstad verspreiden, niet alleen in Zaandam - Subsidies in verhouding tot prestatie	- Subsidies voor amateurkunst effectief, toegankelijk en vernieuwend en cultureel ondernemerschap stimuleren - In wijken en dorpen voldoende culturele voorzieningen - Culturele instellingen gesubsidieerd door de gemeente vragen om goed werkgeverschap - Onderzoek naar een culturele locatie met meervoudige functie en de Oostzijderkerk krijgt een publieke functie - Behoud bibliotheken en de Bieb eenmalige financiële injectie	- Kunst en cultuur als motor en gangmaker van de stad, ondersteuning van professionele cultuurdragers en amateurkunst - Budget voor evenementen vergroten en het organiseren van evenementen zonder winstoogmerk dient betaalbaar te blijven - Een goed functionerend poppodium en een Zaans Museum in Zaandam of op Hembrugterrein - Gemakkelijk bereikbare bibliotheken, extra bibliotheek in Zaandam-Oost - Het in ere herstellen van Pinksterdrie
C.2 Erfgoed	- Koesteren cultureel erfgoed		- Op plekken waar erfgoed staat hier rekening mee houden met inrichting openbare ruimte - Zaans erfgoed de juiste waardering geven en behoud cultuurhistorische identiteit bij nieuwbouw	- Historische en beeldbepalende panden en landschappen op monumentenlijsten zetten en bescherming erfgoed op de Schans nummer één - Evenwicht tussen nieuwbouw en historisch erfgoed - Het beschermen van vooroorlogse arbeiderswijken en jonge monumenten van wederopbouw - Planologische en financiële ondersteuning van de molens, samenwerking met erfgoedverenigingen en musea en behoud van de Groote Weiver op de huidig plek
D.1 Nieuwbouw	- Het bouwen van 20.000 betaalbare huur- en koopwoningen - Bouw binnenstedelijk waar het kan en buitenstedelijk in de groene contouren waar het moet - Korte gemeentelijke procedure voor nieuwbouw en geen stapeling van extra Zaanse eisen	- Meer betaalbare huurwoningen voor ouderen en jongeren	- Tot 2040 15.000 tot 20.000 woningen binnenstedelijk realiseren (niet bouwen in Natura-2000 gebieden), met aandacht voor participatie inwoners en samenhangende gebiedsvisies - Bij sloop bestaande woningen de 10 afwegingscriteria hanteren - Woningen achter bestaande woningen in de lintbebouwing mogelijk maken - Duurzame bedrijvigheid in combinatie met wonen, door bijv bedrijventerreinen/ knooppunten OV woningbouw mogelijk te maken - Het ontwikkelen van braakliggend (bouw)grond prioriteit geven - Zo divers mogelijk woonaanbod in diverse prijscategorieën	- Binnenstedelijke woningbouw en kwaliteit boven aantallen, bij nieuwbouw prominente plek voor sociale infrastructuur en nieuwbouwwoningen toewijzen dmv een gewogen loting - Een groene grens rond de huidige bebouwing van Zaanstad, de Stelling van Amsterdam en de Wijkmeerpolder blijven onaangetast en onbebouwd - Stedenbouwkundig plan, waarin de dorpen en de Zaanse wijken bestaan uit een menging van wonen, werken en recreëren - Duidelijke rol voor de gemeente bij de participatie van projectontwikkelaars (participatie = meedoen, niet volledig bepalen wat er gebeurt) - Juicht initiatieven van de Hemmesgroep toe - Renovatie boven sloop en behoud van vooroorlogse buurten
D.2 Sociale huur	- Maximaal 20 % sociale huur - Zaanse inwoners en cruciale beroepen voorrang bij sociale huurwoningen	- Minimaal 30% sociale huur bij nieuwbouw	- 40% sociale huur/koop, 40% middelduur/koop en 20% duur - Indien afgeweken wordt van de stedelijke norm en er geen 40% sociale huur/koop gerealiseerd wordt, moet dit gecompenseerd worden	- Voldoende goede en betaalbare huurwoningen, bij nieuwbouw minimaal 40 % sociale huur
D.3 Woonbeleid	- Bestrijden leegstand door combinatie van functies - Afspraken met woningbouwcorporaties over scheefwonen en doorstroming - Doorstroming sociale huur, vrije huur en koopwoningen aanpakken - Speculatie op de huizenmarkt aanpakken - Regels voor splitsen en omzetten van woningen versoepelen	- Tegen het transformatiefonds - Verhuisvergoeding om doorstroming te stimuleren - Een reële afkoopsom van erfpachtgrond	- Sociale grondprijzen hanteren en eerste kooprecht voor gemeente bij grondposities - Afspraken met ontwikkelaars om bij nieuwbouwprojecten voorrang te verlenen aan mensen in cruciale beroepen, starters en mensen die gebonden zijn aan Zaanstad - Woningsplitsing mag onder stringente voorwaarden, waar gewenst of noodzakelijk zelfbewoningsplicht, invoeren leegstandsverordening en sturen op woningtoewijzing - Ikv prestatieafspraken hebben woningcorporaties in Zaanstad een exclusief recht op nieuwbouw, beheer van bestaande en te bouwen sociale en middenhuurwoningen - Instrumentarium ontwikkelen tbv vrijwillige doorstroming - Particuliere verhuur via oa Airbnb reguleren	- Bedrijfsterreinen sneller transformeren, leegstaande kantoren ombouwen naar huisvesting en wonen boven winkels toestaan - Beroepering van de zelfbewoningsplicht, geen speculatie met woningen en tegens onttrekken van woonruimten, zoals AirBnB - Beter doorstroom van senioren naar betaalbare appartementen, met voorzieningen die de sociale cohesie en gezondheid bevorderen - Stel grond ter beschikbaar aan zelfbouwcoöperaties - Friendscontracten voor meerdere individuele huurders - Introduceren van een Zaanse Hypotheek
D.4. Woonvormen	- Creatieve nieuwe woonvormen voor starters en ouderen - Mogelijkheden in de lintbebouwing voor kangoeroewoningen en woningsplitsing - Wonen op het water	- Knarrenhofjes en Generatiehofjes	- Op meerdere locaties flexwoningen voor de duur van 10 tot 15 jaar - Meer woningen waar mensen zelfstandig kunnen blijven wonen	- Bouw van levensloopbestendige woningen - Gevarieerde bouw en gemengd wonen
E.1 Kwaliteit openbare ruimte (onderhoud)	- Een % groen en goede infrastructuur bij gebiedsontwikkeling - Goed onderhouden straten, trottoirs en paden - Wegwerken achterstand in onderhoud openbaar groen - Aanmoedigen initiatieven van bewoners voor vergroening of onderhoud - Goed werkend en betaalbaar rioolstelsel	- Voldoende openbare toiletten	- Meer groen en goede openbare ruimte - Openbare ruimte toegankelijk voor mensen met een beperking - Voldoende speeltuinen en speelplekken en kanjerpaden-netwerk uitbreiden - Watertappunten op schoolpleinen, in speeltuinen en op sportclubs - Bij rioolonderhoud de hele straat aanpakken om te vergroenen en hittestress tegen te gaan (als rioolrecht hierdoor omhoog gaat vangen we dit inkomensafhankelijk op) - Fruitbomen in de openbare ruimte	- Ruimte voor ontmoeting en uitnodigen tot gezond gedrag - Goed bereikbare en genderneutrale openbare toiletten - Tijdens de invoering van de Omgevingswet staat de kwetsbare schoonheid van de Zaan, de Zaanse natuur en de belangen van inwoners voorop
E.2 Afval	- Evaluatie van de huisvuilverwerking en gratis ophalen grofvuil - Overlast zoals hondenpoep, zwerfvuil, graffiti wordt aangepakt en verhaald op de veroorzaker	- Meer vuilnisbakken in de openbare ruimte - Raadsenquête vuilstort Nauerna - Behoud ondergrondse containers		
F. Recreatie in het groen	- De natuurgebieden zoveel mogelijk hun karakter laten behouden. Recreatie kan, mits de natuur hiervan geen grote schade ondervindt - Meer recreatiemogelijkheden in het Twiske	- Recreatie mag nooit ten koste gaan van natuurwaarden	- Combinatie wonen, werken en toerisme op de Schans - Gereguleerde groei van de Zaanse Schans	- Het aanleggen van wandelpromenades langs de Zaan, met meer ruimte voor de natuur, haventjes en zwemmen - Terugbrengen van verdwenen sluisjes - Voorstander van een historische scheepswerf
3. Duurzaamheid				
A. Energietransitie	- Energieneutraal in 2050, met een realistisch milieubeleid (liever 3 scholen 90% energieneutraal, dan 2 100%) - Verduurzaming van woningen en bouwprojecten door betaalbare alternatieven voor inwoners die van het gas af moeten - Investeren in energie infrastructuur en experimenteren met waterstof, bij zonnepanelen slim dubbel gebruik van de ruimte - Stimuleren lokale en regionale oplossingen om energie op te slaan - Begeleiden inwoners en bedrijven naar isolatie, eigen energieopwekking, innovatie en duurzame bronnen - Industrie niet dwingen verder te gaan dan beschikbare technieken - Geen nieuwe windturbines in het Zaanse landschap - Geen duurzaamheidsdoels, duurzaamheid moet deel uitmaken van alle investeringsbeslissingen		- In 2030-2040 klimaatneutraal, energieneutrale woningbouw, gasloos bouwen blijft de norm, isolatie is de basis en eerst huizen verduurzamen die het slechtst eraan toe zijn - Stappensubsidie voortzetten en uitbreiden, ombouw van één woning tot voorbeeldwoning om inwoners te laten zien wat de energietransitie inhoudt en energiecoaches inzetten - Onderzoeken hoe woningeigenaren met lage inkomens de energietransitie kunnen financieren, stimuleren warmtepompen en zonnepanelen en stimuleren eigen initiatief en corporaties voor energieopwekking - In prestatieafspraken vastleggen welke woningen wanneer verduurzaamd worden en welke niet rendabel te verduurzamen woningen gesloopt/vervangen moeten worden - Voor particulieren die wel zonnepanelen willen aanschaffen maar geen dak hebben stellen we daken van publieke gebouwen beschikbaar - Vergunningen sneller afgeven - Subsidies dienen terecht te komen waar het het hardste nodig is en omruilregeling voor witgoed voor inwoners tot 130% van het sociaal minimum - Als een wijk wordt opengebroken meteen energiebesparende maatregelen en kiezen voor wijkgerichte aanpak - Samen met industrie uitwerken om waterstof en elektriciteit in te zetten ipv gas - Tegen biomassa	- Einddoel om in 2050 energie neutraal te zijn door terugdringen energieverbruik en overgaan op duurzame brandstoffen, heel Zaanstad gasloos, hernieuwbare energie op grote schaal inzetten en initiatieven als Zaanse Energie Coöperatie en WeSpark - Kleinschalige zonprojecten en kleine windmolens telen mee in de RES - Samenwerking bij investeren in de zelfopwekking van energie, hergebruik van spullen en materialen en ondersteunen en stimuleren van bedrijven om productieprocessen en huisvesting te verduurzamen - Bewustwordingscampagne en klimaatvriendelijk menu in de eigen kantines en bijeenkomsten en betere informatie via de gemeentelijke sociale mediakanalen over verduurzaming - Geen voorstander van biomassacentrales en tegen kernenergie
B. Circulaire economie	- Streven naar hergebruik en recycling - MRA krachten bundelen bij circulair inkopen			
C. Klimaatadaptatie	- Klimaatadaptatie is noodzakelijk en onderdeel bij alle beslissingen, herstel en behoud van natuur en realistisch natuurbeleid - Groene plekken met bomen en planten in de stad en de wijken en maatregelen tegen wateroverlast, hitte en droogte - Ruimte voor boeren voor toerisme, agrarisch natuurbeheer en recreatie en versterking van de biodiversiteit - Geen verplichte uitkoop boerenbedrijven en stimuleren duurzame veehouderij	- Ondersteuning van inwoners bij groenere tuinen, minder verstening, groen daken en gevels, daktuinen en regentonnen - Bij nieuwbouw en renovatie regenwaterafvoer afkoppelen en waterdoorlaatbare bestrating en ruimte bieden aan groen en water - Een groenkorting op rioolheffing	- Watertoets uitvoeren bij nieuwbouwplannen, herbestemming en transformatie en bij bouwprojecten eisen opstellen over het groen in tuinen - Opvang regenwater verbeteren en opvangen in de grond grond en aanleg waterdoorlatende bestrating - Inklinking veenweide gebieden beperken	- Tegengaan van het vrijkomen van CO_2, inzetten op natuurbescherming, het bevorderen van de weide vogelstand en veengebieden als beschermde natuurgebieden opnemen - Het verminderen van stikstof, geen emissierechten verhandelen en verbrakken van veenweidegebieden om bodemdaling te voorkomen - Geld voor arbeidsintensieve methodes om bloemdiversiteit te creëren en groter aanbod aan groene diversiteit - Zorgvuldig groenbeheer ism actieve bewonersgroepen - Verminderen intensieve veeteelt door biologisch boeren en meerdere functies toe te staan zoals B&B, kinderopvang of een winkel
D. Dierenwelzijn			- Herstel van natuurvoorzieningen voor stadsvogels	- Dierenrechten verankeren in de Omgevingswet of de APV - Financieel ondersteunen van vogel- en andere dierenopvang organisaties - Verbod op commerciële handel in gezelschapsdieren
4. Economie				
A. Arbeidsmarkt/Werkgelegenheid/Onderwijs	- Steunen van initiatieven voor de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt - Formaliseren overleg met het bedrijfsleven - Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven		- Goede aansluiting beroepsbevolking en bedrijven met speciale aandacht voor praktisch en middelbaar opgeleiden - Samenwerken met industrie voor verdere ontwikkeling Techlands - Betere samenwerking MKB en VMBO	- Nieuwe maakindustrie ogv duurzaamheid en energiebewustzijn naar Zaanstad halen - Streven naar een fairtradestad, waar duurzame en eerlijke productie, vervoer en verwerking elkaar vinden - SROI: inclusieve en diverse arbeidsmarkt
B.1 Bedrijven	- Ruimte voor transport en logistiek, zoals afgesproken in het ZMP, geen gedwongen bedrijfsverplaatsingen en goede bereikbaarheid van bedrijventerreinen - Open gebieden richting Beverwijk langs het Noordzeekanaal transformeren tot bedrijventerreinen - Zaanse industrie krijgt een plek in het Klimaatakkoord - Bevorderen van bedrijfsinvesteringszones (BIZ) - Actief nieuwe bedrijven interesseren voor Zaanstad	- Flexibeler bestemmingsbeleid voor bedrijven	- Aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven die actief zijn in duurzame, prefabwoningen, houtbouw en circulaire bouw - In bestemmingplannen voldoende ruimte voor wonen en werken, voldoende bedrijfsruimten, bevorderen van kleinschalige bedrijven en bedrijfsverzamelgebouwen en goede ontsluiting van bedrijfsterreinen - Actief beleid op langdurige leegstand van bedrijfspanden en alternatieven bestemmingen zoals wonen - Versnellen transformeren bedrijventerreinen tot gecombineerde woon– en werkgebieden - Een fonds voor bedrijven en organisaties om panden toegankelijk te maken voor mindervaliden - Verkleinen veestapel	- Overlast industrie samen met het bedrijfsleven terugdringen - Transformatie van leeggekomen fabriekspanden voor kleinschalige werkgelegenheid - Bedrijven in hogere milieucategorieën verplaatsen naar Hoogtij
B.2 Ondernemers	- Meer ruimte en minder regels voor ondernemers en bedrijven, faciliteren marktondernemers, stimuleren creatief ondernemen - Zoveel mogelijk opdrachten voor lokale ondernemers - Uitbreiden terrassen en verwarmde terrassen mogelijk maken - Vuurwerkondernemers met een meerjarige vergunningen moeten deze periode kunnen afmaken		- Contactambtenaar en een digitaal ondernemersloket en ondersteunen van lokale ondernemersinitiatieven zoals 't Lokaal en BIZ - Ondersteuning ZZP-ers door laagdrempelige dienstverlening en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen voor ZZP-ers die het financieel moeilijk hebben - Een gunstig vestigingsklimaat en beloningssysteem voor sociale ondernemers en ondersteuning voor MKB als ze duurzaam ondernemen - Met lokale ondernemers afspraken maken over begeleiding van mensen naar werk	
B.3 Winkelgebieden	- Ontwikkeling van de Zaanboulevard in Wormerveer - Winkelgebieden met een eigen visie en kansarme winkelgebieden transformeren naar woon/winkelgebieden - Een wethouder voor het centrum - Goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van winkelgebieden - Beleid voor standplaatsen		- Goede fietsenstalling, elektrische oplaadpunten, parkeervoorzieningen en veilige fietsroutes bij kernwinkelgebieden - Kernwinkelgebieden zijn autoluw en bereikbaar met OV - In het centrum een aantrekkelijke en schone inrichting van de openbare ruimte - Buiten het kernwinkelgebied transformeren naar woonstraten - Ruimte voor kleine en lokale detailhandel in de wijken	- Gevarieerd en gespreid winkel– en horeca aanbod in de stad zal de aantrekkelijkheid van de winkelgebieden ten goede komen - Gunstige voorwaarden voor de weekmarkten - Kwaliteit van het winkelaanbod verbeteren
C. Toerisme	- Plan voor de Zaanse Schans - Overnachtingsmogelijkheden voor campers - Een Zaanstreekboot tijdens Sail 2025 - Faciliteren riviercruisevaart op de Zaan en kostendekkend toeristisch-recreatief vervoer (Zaanhopper etc.) - Grote Sluis naast de Wilhelminasluis langer open	- Ontwikkelen van een evenemententerrein in Zaanstad Noord	- Duurzaam toerisme bevorderen - Stimuleren dat toeristen zoveel als mogelijk gebruik maken van OV-verbindingen - Inzetten op gezamenlijke projecten op het gebied van toerisme, cultuur, horeca, hotels en detailhandel - Reguleren groei van toerisme ivm overlast	- Koesteren van de Zaanse geschiedenis, beter ontsluiten en meer aandacht voor de bijna vergeten episodes - Verbreden van het aanbod van toeristische trekpleisters - Richten op de duurzame toerist - Bouwstop voor hotels, handhaven Airbnb's - Goede plek voor campers en kampeerders
5. Gezondheid				
A.1 Jeugdzorg	- Scherpere afbakening van jeugdhulp, hulp normaliseren en eigen kracht staat centraal - Eén hulpverlener als aanspreekpunt - Preventie, vroeg signalering - Wildgroei door aanbieders en fraude aanpakken - Bestrijding van huiselijk geweld en kindermishandeling		- Eén stedelijk jeugdteam ondergebracht in een stichting - Maatregelen om wachtlijsten weg te werken - Blijven inzetten van Jongeren Ervaringsdeskundigen Zaanstad - Elke buurt een jongerenwerker en niet bezuinigen op buurt– en jongerenwerk	- Een stedelijk Jeugdteam, preventie staat voorop - Extra geld vanuit het Rijk voor jeugdzorg - Inzetten op laagdrempelig en toegankelijk Jongerenwerk en activiteiten zoals sport en cultuur - Jongerenwerk een vast aanbod in de wijken
A.2 Overig	- Lokaal preventie akkoord mentale gezondheid voor jongvolwassen - Sociale cohesie bevorderen door burgerinitiatieven die bijdragen aan kansrijk opgroeien - Jongeren terugleiden naar werk en school		- In elke wijk een jongerenplek	- Ruimte voor spelen en hangen - Extra aandacht voor echtscheidingsproblematiek - Gezonde leefstijl bevorderen en overgewicht - Gelijke kansen op opleiding en werk
B.1 Zorg (WMO)	- Zorg voor iedereen betaalbaar, snel beschikbaar en van goede kwaliteit - Integraal persoonsgebonden budget (i-pgb) - Laagdrempelige hulp in eigen wijk (huisartsen, SWT's) - Actief en evenwichtig preventiebeleid - Minder administratieve druk in de wijk– en jeugdteams - Scherpe inkoop van zorgdiensten, prijs/kwaliteit verhouding is leidend	- Niet op zorg bezuinigen - Meer geld voor hulp in het huishouden en hulpmiddelen	- Zorg moet toegankelijk, beschikbaar en betaalbaar zijn, inkomensafhankelijke bijdrage behoort tot de mogelijkheden - Wachtlijsten bij lokale teams versneld aanpakken, actief contact leggen met mensen die zorg mijden en inwoners met langdurige chronische aandoeningen krijgen een meerjarige indicatie - Langdurige overeenkomsten met zorgverleners, stoppen met aanbesteden van de wijk– en jeugdteams - Wijkcirkels als onderdeel van beschermd wonen - Pilot voortzetten waarbij we met corporaties 50 uitstroomurgenties verstrekken aan mensen uit instellingen	
B.2 Mantelzorg/Vrijwilligers	- Ontzorgen van de mantelzorgers		- Mantelzorgers via het mantelzorgcompliment ondersteunen - Respijtzorgkamer beschikbaar stellen - Vrijwilligers waarderen met jaarlijks vrijwilligersfeest en maandelijkse vrijwilligerswaardering en ondersteuning vrijwilligersorganisaties	- Zaankanters voor elkaar is onmisbaar
B.3 Dak- en thuislozen en GGZ-problematiek			- Meer opvanglocaties voor daklozen	
C.1 Sportaccommodaties	- Voldoende plekken om buiten te spelen en sporten - Ondersteunen komst van het nieuwe zwembad in Kogerveld en de verhuizing van Hockeyclub De Kraaien - Buitenbad de Crommenie ook buiten zomerseizoen geopend - Sportaccommodaties voor meerdere doeleinden inzetten - Goede infrastructuur voor recreatief wandelen, hardlopen, fietsen - Toegankelijk voor ouderen en mensen met een beperking	- Kwaliteit van sportaccommodaties in Zaanstad verhogen met speciale aandacht voor mensen met een beperking en voor ouderen	- Voldoende sportcomplexen voor binnen-en buitensporten, bij nieuwbouw ook rekening houden met sportruimtes - Helpen sportverenigingen met verduurzamen - Meervoudig gebruik sportaccommodaties - Nieuwe sporthal de Tref - Parken en straten inrichten om te kunnen sporten en bewegen samen met inwoners en investeren in plekken voor Urban Sports	- Multifunctionele, goed bereikbare en verspreid liggende sportvoorzieningen - Gezonde, duurzame sportkantines - Stimuleren verenigingen om elkaar op te zoeken - Sporten in de openbare ruimte - Zwemmen in open water
C.2 Sportbeleid	- Ondersteunen het project Jongeren op gezond gewicht (JOGG) - Actief ondersteunen sportevenementen - Breedtesport en topsport faciliteren - Sportpas voor jongeren meer bekendheid - Bevorderen samenwerking en gewenste fusies van sportclubs		- Uitbreiden van het aanbod voor sport voor mensen met een beperking - Ondersteuning topsporters - De Zaanse Experience weken elk jaar terug - Topsportevenementen naar Zaanstad halen - Verenigingen stimuleren een vertrouwenspersoon in te stellen en op coming-out day de regenboogvlag te hijsen - Aandacht voor beweegaanbod ouderen in de buurt	- Iedereen moet zich vrij voelen om te sporten - Stimuleren van evenementen die de gemeenschapszin ten goede komen - Bewegingsactiviteiten voor ouderen en gehandicapten
D. Maatschappelijke voorzieningen		- Buurthuizen volledig subsidiëren	- Maatwerk in ondersteuning buurthuizen	- Leegstaande gemeentelijke gebouwen of stukken grond laten gebruiken tbv de buurt - Structurele ondersteuning in de vorm van professionals in het buurthuis en van initiatieven van burgers
E.1 Kwaliteit van de leefomgeving			- Luchtkwaliteit meenemen bij omgevingsplannen - Stookcursussen geven	- Meer meetpunten verspreid over Zaanstad - Versnelde inzet op verbetering van de luchtkwaliteit - Intensivering landelijk en provinciale subsidies voor luchtkwaliteit
E.2 Schiphol			- Overlast Schiphol beperken	- De bescherming van inwoners moet voorop staan in overleggen met Schiphol
F.1 Ouderenbeleid	- Keuzevrijheid in de ouderenzorg - Ondersteunen programma Ouder worden in Zaanstad - Eén hospice erbij in de Zaanstreek	- Gratis openbaar vervoer voor ouderen gekoppeld aan en afhankelijk van leeftijd (bijvoorbeeld vanaf 65 jaar) en inkomen - Speciale wethouder voor ouderenzorg - Thuishuis voor ouderen realiseren en voorzieningen voor ouderen recreatie, -educatie en ontspanning uitbreiden	- Meer en gericht bouwen voor senioren, woonhof voor ouderen - Taskforce ouderenhuisvesting - Lokale alliantie tegen eenzaamheid voorzetten	
6. Veiligheid				
A.1 Veiligheid (beleid)	- Aangifte kunnen doen in een vertrouwde omgeving en terugkoppeling op meldingen van inwoners - Structureel onderzoek naar fraude met bijstandsuitkeringen en de menselijke maat bij fraude moet leidend zijn - Top 075 aanpak verder ontwikkelen en uitbouwen, definitief invoeren messenverbod en wapenbezit onder jongeren tegengaan - Promoten keurmerk Veilig Wonen of Veilig Ondernemen, stimuleren buurtpreventieverenigingen en WhatsApp-groepen en goede voorlichting over (digitale) criminaliteit - Een Very Irritating Police aanpak bij overlastgevers en schade wordt verhaald op de veroorzakers - Verbieden in de APV om niet-beroepsmatig met meer dan € 2.000 cash over straat te gaan - Extra geld voor de aanpak van zware criminaliteit, weigeren of intrekken vergunningen bij ondermijning en witwaspraktijken en alert op sportondermijning	- Bij sluiting van drugspanden waarbij de verhuurder geen weet heeft van illegale praktijken moet de verhuurder beter beschermd worden	- Scherpe controle op illegale onderhuur - Blijven inzetten op Top 075 aanpak en Back on Track en een sociaal contract afsluiten met ex-probleemjongeren - Creëren van veiligheidstafels voor inwoners en experts om ideeën uit te laten wisselen tbv veiligheid en preventie in de buurt - Burgers kunnen meedenken over de prioriteiten van handhaving in hun wijk	- Handhaven op buurtniveau en in samenspraak met de betrokkenen, geen stigmatisering van groepen en wijken of probleemverplaatsing - Voorkomen van criminele rekrutering van jongeren en kwetsbaren en wapenbezit onder jongeren - Balans tussen de inzet op ondermijnende criminaliteit en alledaagse criminaliteit én tussen de bestrijding van de criminaliteit door BIBOP en een bureaucratische lastenverzwaring voor burgers - Geen ontruiming voor leegstand - Ecologische belangen en dierenrechten bij vergunningverlening van evenementen meenemen - Zorg en handhaving in balans, met zwaartepunt op zorg, menselijk maat en voorzieningen op peil - Tegengaan gokverslaving door gokautomaten en –gelegenheden te weren - Algeheel vuurwerkverbod
A.2 Handhaving	- Extra BOA's en meer jeugd-BOA's inzetten op straat om zichtbaarheid te vergroten en handhaving te verstevigen - Cameratoezicht en bodycams voor de BOA's en extra budget voor BOA's op te leiden - Zero tolerance-beleid bij kraken - Handhaving op oneigenlijk verkameren en strenge handhaving van illegaal onderverhuren van sociale huurwoningen - Actief optreden tegen overtredingen op de fiets - Handhaven elektrische voertuigen die niet laden op laadplaatsen - Gebieds– en/of horecaverbod voor structurele overlastgevers en het zogenoemde weekendarrangement invoeren		- Meer boa's en jeugdboa's voor handhaving in kwetsbare wijken	- BOA's zijn alert op dierenmishandeling en treden actief op
A.3 Coffeeshop	- Tegen uitbreiding coffeeshops	- Ook een vergunning voor coffeeshop in Zaanstad-Noord		- Regulering van de wietteelt - Steun voor een coffeeshop in Zaanstad-Noord
A.4 Cameratoezicht/preventief fouilleren	- Camera's plaatsen waar hinder of overlast wordt ervaren - Permanent toepassen van fouilleren en cameratoezicht	- Gebied preventief fouilleren uitbreiden		- Tegen preventief fouilleren - Geen voorstander van 24 uur per dag cameratoezicht
A.5 Discriminatie en Inclusiviteit	- We sluiten niemand uit, bestrijden discriminatie op alle niveaus - Alert zijn op extreem gedachtengoed - Voor haatpredikers is in Zaanstad geen plaats - Discriminatie en geweld tegen LHBTIQ+ wordt keihard aangepakt - Roze Zaterdag organiseren	- Maak burgemeester Jan Hamming ambassadeur van de LHBTIQ's - Ken subsidie toe om de zichtbaarheid en vindbaarheid van Roze in blauw van de politie - De gemeente ondersteunt paarse vrijdag en geeft hier meer aandacht aan	- Blijven aangesloten bij het manifest 'Iedereen doet mee' en geven verdere invulling aan	- Gelijke rechten en behandeling voor iedere Zaankanter - Bestrijden van seksuele intimidatie, geweld en discriminatie - Gelijke kansen voor iedereen, voor racisme, seksisme en fascisme is geen plaats (ook in de raad)
7. Bestuur en bedrijfsvoering				
A. 1 Gemeentelijke dienstverlening	- Dienstbare gemeente, service gerichte en transparante gemeentelijke overheid - Fysiek bereikbaar gemeentehuis, buiten kantoortijden en goede kwaliteit digitale dienstverlening - Alle procedures mbt de bouw versimpelen en versnellen, maandelijks spreekuur, projectontwikkelaars, architecten, bouw– en infrabedrijven al in een vroeg stadium laten meedenken - Brieven en formulieren van de gemeente zijn begrijpelijk - Minder regels	- Extra locatie burgerzaken in Zaanstad Noord - Centraal aanspreekpunt op het gemeentehuis voor LHBTIQ-gerelateerde zaken - Informatie van de gemeente via een gratis weekblad handhaven - Behoud loketfunctie inloop zonder afspraak	- Dienstverlening moet stress-sensitief zijn, vertrouwen is het uitgangspunt - Dienstverlening en gemeentelijke website toegankelijk, onafhankelijk of men laaggeletterd is of de taal onvoldoende spreekt - Adequate ondersteuning bij vragen, klachten en vergunningverlening - Autisme– en dementievriendelijke gemeente - Vergunningen sneller afgeven - Evenementenbeleid waardoor vergunningverlening voor grotere evenementen helder en transparant is - Alle informatie is opvraagbaar en WOB-verzoeken worden binnen gestelde termijnen afgehandeld	- Goede voorlichting en informatievoorziening in persoonlijke contacten met ambtenaren en burgers - Begrijpelijke taal in brieven, publicatie en websites - Cultuuromslag, van zenden naar ontvangen, van praten naar luisteren - Alle gemeentelijke informatie ook op papier beschikbaar en waar nodig extra ondersteuning
B.1 Personeel en Organisatie		- Transitieverlof voor ambtenaren van de gemeente Zaanstad - Meer vaste mensen in dienst, minder inhuur - Aantal wethouders maximaal 6 fte	- Extra capaciteit voor funderingsproblematiek - Meer gemeentelijke capaciteit beschikbaar voor het hele proces van planontwikkeling, bestemmingsplannen en vergunningen - Zo veel mogelijk vaste banen, percentage flexibele banen niet hoger dan 10% - Uitbreiding van het ambtenarenapparaat - Diversiteitsbeleid - Leren van fouten en successen - Aantrekkelijke werkgever	
B.2 Inkoop– en aanbesteding	- Evalueren huidige norm bij Social Return		- Samenwerken met lokale energie coöperaties	
C. Financiën/Lokale lasten	- Lokale lasten, tarieven voor begraafplaatsen en OZB mogen niet sneller stijgen dan de inflatie - Afschaffing van de hondenbelasting, precariohefing en bevriezing tarieven parkeervergunningen - Acceptabele en verantwoorde toeristenbelasting en controle op de afdracht - Geen erfpacht meer, bestaande erfpachtcontracten omzetten naar huurkoop - Leges zijn gebaseerd op de kostprijs - Afschaffen vergunningen voor kleinschalige evenementen - Helder en transparante begroting en jaarverslag - Kwijtschelding van schulden vanuit armoedebeleid dekken	- Verlaging van gemeentelijke belastingen - Afschaffen hondenbelasting - Verlaging afvalstoffenheffing en rioolrecht voor éénpersoonshuishoudens - Verlagen schuldenlast	- Gemeentelijke lasten mogen niet stijgen - Een sluitende meerjarenbegroting en een verantwoorde risicoreserve - Geen vooraf vastgestelde budgetten maar de menselijke maat - Betere bewaking van kosten bij investeringen op langere termijn - Sociale grondprijs voor corporaties realiseren - Inkomensafhankelijke bijdragen - Meer lokale zeggenschap over het heffen en besteden van (rijks)belastingen - Versimpelen van financiële systemen om de administratieve lasten bij jeugdzorgaanbieders te verlagen	- Bij bezuinigingen de pijn zorgvuldig verdelen - Heroverweging van de investering in het ruimtelijk domein - Verlaging van de rioolheffing - Ruimhartig kwijtscheldingsbeleid van belastingen handhaven
D. Democratische vernieuwing	- Ondersteunen maatschappelijke initiatieven, zoals dorpsraden en right to challenge - Draagvlak verbeteren bij het opstellen van nieuw beleid - Goede leidraad voor participatie van inwoners bij bouwprojecten - Meer oog voor de stille meerderheid - Periodiek spreekuur van alle wethouders voor inwoners en bedrijven - Instellen Jongerenraad		- Een beleidsplan inwonersinitiatieven, initiatieven van inwoners steunen als ze breed gedragen worden en buurt/dorpsbudgetten in samenspraak met inwoners en wijkmanager - Invloed van de wijkmanager vergroten - Kinder- en jongerenraad en kinderburgemeester - Betrokkenheid en inspraak bij elk raadsvoorstel regelen - Versterken burgerplatform - Experimenteren met nieuwe vormen van inspraak - Voldoende spreekuren in de wijk en voldoende stemlokalen	- Kleinschalige, directe democratie in de vorm van wijkraden met zeggenschap en budget over hun leefomgeving - Doorgaan met schoolbezoeken aan het stadhuis, onderzoek naar een Jeugdraad en kinderburgemeester
E. Samenwerking in de regio	- Samenwerking op economisch gebied met de MRA intensiveren - Sterke lobby richting rijk mbt gemeentefinanciën		- Samenwerken met Rijk, Provincie en de MRA voor cofinanciering - Grip vergroten bij gemeenschappelijke regelingen door deze te sturen op doelstellingen en maatschappelijke effecten	- Eigen koers varen tov Amsterdam en afstand nemen waar dat voor de Zaanstreek beter is - Kritisch op de MRA als ongekozen, weinig doorzichtige laag van beroepsbestuurders tussen de gemeente en provincie - Sterke lobby naar het rijk voor passende hoeveelheid geld bij overheveling van taken

	Lijst 5: D66	Lijst 6: Democratisch Zaanstad	Lijst 7: Partij voor de Vrijheid
Verkiezingsslogan	Ruimte voor Zaanstad		
1. Kansengelijkheid			
A.1 Armoede (regelingen)	- Snelle hulp bij zorgen over geld		
A.2 Schulden			
B.1 Werk en inkomen	- Juiste hulp en begeleiding voor iedereen naar werk	- Werkeloos en niet deelnemen aan re-integratie of werkparticipatie initiatieven zal leiden tot (in)korten uitkering - Het motiveren van werkzoekenden met een uitkering tot het uitvoeren van werkzaamheden	
B.2 Tegenprestatie		- Voorwaarde voor een uitkering is het leveren van een inspanning om de Nederlandse taal te leren	
C.1 Onderwijsgebouwen	- Frisse duurzame schoolgebouwen met voldoende frisse lucht - Veilig verkeer bij scholen	- Voortgang realisatie nieuwbouw scholen in overleg met omwonenden	- Rookvrije schoolpleinen
C.2 Onderwijsbeleid	- Extra lessen om talenten van kinderen te ontwikkelen - Meer verschillende scholen in Zaanstad - Vroegsignalering en preventie ism scholen bij hulp aan jongeren - Aandacht voor schooluitval - 'Samen naar school' -klassen, waar leerlingen met en zonder handicapt samen naar school gaan	- Leerlingen uit het voortgezet onderwijs moeten elk jaar een reanimatiecursus volgen - Herinvoering van het schoolzwemmen - Alle scholen een vakdocent sport en 3 lesuren sport per week	- Geen islamitisch onderwijs - Geen vierdaagse schoolweek
C.3 Overig	- Leraren krijgen voorrang op een woning in Zaanstad en stimuleren zij-instromers	- Een Vakcollege realiseren	
D.1 Huisvesting Nieuwkomers	- Hulp bij wonen en werken		- Geen voorrang statushouders in de woningmarkt
D.2 Inburgering	- Kunnen meedoen door te taal te spreken en weten wat er allemaal wel en niet mag	- Stoppen met gemeentelijke steun aan bewoners, organisatie, en activiteiten die de integratie niet bevorderen	
E. Pact Poelenburg-Peldersveld	- Inzetten op Pact Poelenburg-Peldersveld op de vijf opgaven (jongeren, opvoeding en onderwijs, participatie en armoede, taal en vuil)	- Het indienen van een aanvraag bij de minister om in de Vijfhoek in Zaandam ook selectieve woningtoewijzing te mogen toepassen	
2. Verstedelijking			
A. Kwaliteit bestaande woningvoorraad		- Onderzoek naar afschaffen leges die geheven worden over funderingsherstel	
B.1 Infrastructuur	- Verbinding A8/A9 - Busbrug open - Verplichting voor mobiliteitsplan bij het bouwen van min 30 woningen	- A8-A9 aanleggen - Busbrug open - Verminder de spoorse doorsnijdingen, onderzoek naar de kosten voor de aanleg van de Westerkoogweg en de 3e ontsluiting Westerwatering - Mobiliteitsplan Noord moet sluipverkeer in en rond centrum Krommenie oplossen en een extra aansluiting vd Marslaan op de N203	- Voor A8-A9 verbinding - Betere ontsluiting Westwatering
B.2 Autoverkeer	- 30 km zone op de Rondweg in Westerkoog en op de Westzijde - Vervoer van goederen en personen over water stimuleren oa door nieuwe aanlegplaatsen en elektrisch vervoer	- Opheffen van de afsluiting van de Beatrixbrug voor autoverkeer - Aanpassing van de Rondweg naar 30 km - Verkeer stimuleren om Clausbrug te nemen om Wormerveer te ontlasten mbt vervanging Zaanbrug	- Tegen milieuzones
B.3 Fiets en wandelverkeer		- Beter wegdek, gescheiden fietspaden, betere oversteekplaatsen en betere en veiligere stallingsmogelijkheden	- Gescheiden fietspaden
B.4 Openbaar Vervoer			
B.5 Parkeren		- Afschaffen van de mogelijkheid tot afkoop parkeernorm door projectontwikkelaars - Hanteren van het draagvlakcriterium o.a. bij mogelijke invoering betaald parkeren	- Tegen lagere parkeernorm bij sociale huurwoningen - Parkeernorm verhogen - Blauwe parkeerzones in winkelgebieden blijven intact en waar mogelijk uitgebreid en betaald parkeerbeleid op maat - Bij uitbreiding parkeergebieden, tarieven verlagen
C.1 Cultuur (subsidies)	- Extra geld voor de cultuursector - Verdeling cultuur, onderwijs en zorg - Mogelijkheden voor cultuur in Zaanstad Noord	- Uitvoering geven aan de DZ nota 'Ontdek Zaanstad als waterstad' en de uitkomsten van de vier cultuurdebatten - Culturele spreiding en publieksbereik over heel Zaanstad - Culturele buurthuis podia in nieuwbouwwijken, één cultuurloket en definitieve locatie voor poppodium - Aankoop van kunst in de openbare ruimte, straattheaters zoals de Karavaan en een jaarlijkse kinderboekenmarkt en voorleessessies	- Derde pinksterdag in ere herstellen
C.2 Erfgoed		- Meer inzet voor de monumentencommissie - Bescherming van monumentale kunstwerken uit te slopen gebouwen - Bescherming van naoorlogse architectuur en eigentijds erfgoed - Initiëren van een stadsgalerie	- Steun voor een historische scheepswerf, indien private financiering mogelijk blijkt
D.1 Nieuwbouw	- Binnenstedelijk bouwen - Goede communicatie en inspraak bij participatietrajecten bij bouwprojecten	- 20.000 nieuwe woningen bouwen alleen is niet het doel, bouwen obv wensen van de markt en wijk met voldoende voorzieningen - Bouwen voor het midden– en dure segment - Realiseren van betaalbare woningen waar zorg beschikbaar is tbv doorstroming - Eigen participatieprotocol bij nieuwbouw hanteren - Actualiseren van en uitvoering geven aan de nota 'Water als bouwgrond'	- Niet alleen binnenstedelijk bouwen, maar ook de randen van de stad opzoeken - Behoud traditionele dorpskernen - Bouw voor jongeren en meer betaalbare woningen
D.2 Sociale huur	- 30% sociale huurwoningen	- Verhogen van de kwaliteit van bestaande sociale huurwoningen - Geen vast percentage huurwoningen	
D.3 Woonbeleid	- Woningen geschikt en toegankelijk voor iedereen - Genoeg woningen passend bij de behoefte, kwaliteit gaat boven kwantiteit - Woningen voor starters, jongeren en ouderen en nieuwkomers - Wonen en werken in de Achtersluispolder - Doorstroming op de woningmarkt stimuleren - Opkoopbescherming invoeren	- Afschaffen en afkopen erfpacht - Rol welstandcommissie alleen gericht op advies	- Tegen verkamering - Zelfbewoningsplicht van een aantal jaar - Een onderzoek naar opkoopbescherming om prijsopdrijving tegen te gaan - Voorrang op woningen voor leerkrachten en zorgpersoneel
D.4. Woonvormen	- Knarrenhofjes waar ouderen kunnen samenleven	- Voor knarrenhofjes	
E.1 Kwaliteit openbare ruimte (onderhoud)	- Toegankelijke openbare ruimten en gebouwen - Verbeteren openbare toiletten	- Voldoende groen in wijken en achterstallig onderhoud inhalen, onderhoudsniveau terug naar B - Aanpakken van de aanloopstraten van het Inverdan-gebied - Uitvoering van de overige delen van het Masterplan die eerder zijn geschrapt	- Een minimumhoeveelheid voor groen
E.2 Afval		- Onderzoek naar de mogelijkheden voor nascheiding ipv bronscheiding voor afval - Onderzoek naar lekkage afvalberg Nauerna	
F. Recreatie in het groen	- Participatie in de recreatieschappen		
3. Duurzaamheid			
A. Energietransitie	- Klimaatneutraal tussen 2030-2040, moeilijke keuzes maken voor schone energie, goede isolatie van alle woningen en nieuwbouw energieneutraal - Actieve participatie in de RES en CES - Energie op een schone manier opwekken, lokaal energie bewaren (bijv in de silo van de voormalige Meneba fabriek) en gebouwen verwarmen met water uit rivieren, meren en fabrieken - Inzetten op houtbouw en circulair bouwen - Geen windturbines langs de A8, wel langs het Noordzeekanaal	- Focus op isolatie van woningen - Mogelijkheden onderzoeken om te participeren in projecten voor het winnen van blauwe energie, ipv participeren in projecten van bijvoorbeeld HVC met betrekking tot windenergie - Geen extra windturbines in Zaanstad - Sluiten biomassacentrale en geen nieuwe openen	- Tegen Zaans Klimaatakkoord - Inzetten op isolatie van woningen en stop met het aardgasvrij maken van woningen - Geen windturbines en geen zonneparken - Stoppen met biomassa
B. Circulaire economie	- Hergebruik van kleding en eten bij bedrijven stimuleren - Economie met hergebruik en schone energie		
C. Klimaatadaptatie	- Behoud van gebieden als het Guisveld - Pilotprogramma's voor veengebieden worden voortgezet ism Provincie NH en Nationaal Landschap Laag Holland		
D. Dierenwelzijn			
4. Economie			
A. Arbeidsmarkt/Werkgelegenheid/Onderwijs	- School voor techniek en zorg ism met andere gemeenten opzetten - Voldoende werk in Zaanstad, met name bij de bouw van nieuwe woningen	- Actiever sturen op specifieke mogelijkheden van werkzoekenden naar banen in productiebedrijven - Stimuleren van de vestiging van innovatieve -en creatieve onderwijsinstellingen en in het kielzog soortgelijke bedrijven	
B.1 Bedrijven	- Bedrijven behouden en nieuwe bedrijven aantrekken in Zaanstad	- Stimuleren vestiging bedrijven duurzaamheidsbevorderende producten en diensten leveren - Het oprichten van een afdeling acquisitie tbv overtuigen bedrijven van de aantrekkelijkheid van Zaanstad en het daadwerkelijk vestigen van deze bedrijven - Bevragen van vertrekkende bedrijven over redenen weg te gaan - Actief zoeken naar nieuwe locaties voor bedrijventerreinen	- Zaanse bedrijven niet wegsaneren ten koste van woningbouw
B.2 Ondernemers	- Verbeteren van ondernemersklimaat	- Instellen van 1-loket, waardoor een ondernemer voortaan één aanspreekpunt heeft en één ambtenaar aan het loket die alle zaken regelt	
B.3 Winkelgebieden	- Nieuwe plannen om het centrumgebied aantrekkelijker te maken en integrale visie Zaanbocht	- Ruimte voor horeca op de gedempte gracht	
C. Toerisme	- Planvorming voor duurzaam behoud van de Zaanse Schans oa door verbinding met andere Zaanse hotspots		
5. Gezondheid			
A.1 Jeugdzorg	- Makkelijk bereikbare jeugdzorg, stijgende zorgaanvraag voorkomen - Preventie en ontschotting in de Jeugdzorg - Effectieve inkoop van Jeugdzorg	- Investeren in jongerenwerkers en straathoekwerkers	
A.2 Overig		- Inrichten van een jongerenadviesteam - Stimuleren van de samenwerking tussen sportverenigingen, onderwijs/bedrijfsleven - Starten met pilot zoals Turn-Over	
B.1 Zorg (WMO)	- Ondersteuning Wijkteams om de juiste zorg te leveren - Minder bureaucratie in de zorg - Eén hulpverlener die je helpt met alles - Meer mensen die in de zorg werken - Ervaringsdeskundigen betrekken bij de wijkteams en bij gemeente	- Focus op preventieve zorg	- Verbeteren communicatie Sociale Wijkteams, zorgverleners en gemeente Zaanstad
B.2 Mantelzorg/Vrijwilligers		- Ontzorgen van mantelzorgers door middel van betere ondersteuning in hun werk	- Bedankje voor mantelzorgers terug naar 140 euro
B.3 Dak- en thuislozen en GGZ-problematiek			
C.1 Sportaccommodaties	- Sport toegankelijk voor iedereen door Meedoen Zaanstad en Jeugdsportfonds - Meerdere verenigingen maken gebruik van hetzelfde gebouw	- Voldoende ruimte om in de buitenruimte te kunnen sporten - Haalbaarheidsonderzoek langer openstellen Crommenije - Plan voor het renoveren of nieuw bouwen van zwembad Zaangolf	
C.2 Sportbeleid		- Versterking van het TOP-sport-klimaat in Zaanstad	
D. Maatschappelijke voorzieningen	- Buurt- en wijkfuncties versterken - Ondersteunen buurtactiviteiten - Voldoende plekken in de buurt waar je terecht kan voor hulp of ontmoeten	- Uitbreiding van het AED-netwerk over de hele Zaanstreek - Bekostigen van de buitenkast van de AED door de gemeente, voor ondernemers die hun AED ter beschikking stellen	- Meer voorzieningen in wijken, niet alleen in Zaandam
E.1 Kwaliteit van de leefomgeving	- Adequate, maar niet onnodige zware regels voor lawaai-en geurenoverlast		
E.2 Schiphol	- Tegenstander van verdere groei van Schiphol en nachtvluchten		
F.1 Ouderenbeleid		- Levensloopbestendige woningen en meer voorzieningen in winkelcentra voor ouderen - Rondrijdend gemeenteloket - Stimuleren sport voor ouderen	- Meer seniorenwoningen - Vernieuwen of renovatie verzorgingshuis 'Festina Lente'
6. Veiligheid			
A.1 Veiligheid (beleid)	- Voorlichting op scholen voorkomen dat jongeren foute dingen doen - Een stad zonder messen en wapens - Preventief beleid tegen criminaliteit en radicalisering - Visie criminaliteit	- Preventiegesprekken voeren met bewoners - BIBOB-onderzoeken naar verdachte bedrijven en activiteiten - Totaalplan voor aanpak van (criminaliteit)overlast jongeren in Saendelft	- Geen lokaal verbod voor het afsteken van vuurwerk met oud en nieuw
A.2 Handhaving	- Samenwerking tussen politie en BOA's - Meer handhaving van de verkeersregels	- Houden van patsercontrole's - Inrichten van een (anoniem) meldpunt ondermijning - Uitbreiding van het actief gebiedsgericht toezicht	- Breder takenpakket voor handhavers - Handhavers dragen een uniform zonder islamitische uitingen
A.3 Coffeeshop	- Lichte drugs toestaan en 3e coffeeshop in Zaanstad Noord	- Realisatie van een coffeeshop in Zaanstad-Noord	- Geen coffeeshop in Zaanstad Noord
A.4 Cameratoezicht/preventief fouilleren	- Cameratoezicht en het preventief controleren van mensen is in principe tijdelijk en goed beargumenteerd	- Uitbreiden mogelijkheden preventief fouilleren	- Verscherpt camera toezicht in stations en winkelcentra - Preventief fouilleren vast beleid
A.5 Discriminatie en Inclusiviteit			- Geen straatnamen van zeehelden veranderen
7. Bestuur en bedrijfsvoering			
A. 1 Gemeentelijke dienstverlening	- Meest toegankelijke gemeente voor mensen met een fysieke, psychische of sociale handicap, laaggeletterden en mensen die in armoede verkeren - Werken vanuit wederzijds vertrouwen - Simpele en makkelijke website - Voorkomen van juridische procedures tegen inwoners		- Zaanstad dementievriendelijke gemeente - Geen overheidsinformatie in het Arabisch, Bulgaars of Turks
B.1 Personeel en Organisatie	- Voldoende expertise in huis om bestuurlijke uitdagingen het hoofd te kunnen bieden - Externe inhuur alleen bij kortdurende inzet van specialistische kennis - Heldere portefeuilleverdeling	- Grondig onderzoek of er sprake is van overtreding van artikel 13b Opiumwet door burgermeester, via Gemeentewet of APV - De externe hoor -en adviescommissie dient ook echt extern te zijn. Daarom dient hun salariëring door de gemeenteraad verstrekt te worden en niet door het college - Investeren in de eigen organisatie om het personeelsverloop terug te dringen door scholing en doorgroeimogelijkheden - Afbouw van de post 'inhuur derden'	- Stop met 'positieve discriminatie' en 'diversiteitsbeleid' - Terugdringen externe inhuur
B.2 Inkoop– en aanbesteding		- Instellen van een roulatiesysteem waardoor alle lokale ondernemers de kans krijgen om diensten te leveren	- Promotie van het gebruik van Zaanse producten en waar mogelijk inkoop door de gemeente bij lokale ondernemers - SROI (sociaal return on investment) afschaffen
C. Financiën/Lokale lasten	- Niet teveel belasting betalen - Afschaffing hondenbelasting, als er financiële ruimte is - Beheersing van de uitgaven in de (jeugd)zorg en op landelijk niveau het gesprek voeren over de trap-op-trap-af systematiek	- Geen automatische verhoging van de gemeentelijke lasten voor inwoners, bedrijven en sportverenigingen - Het toevoegen van overschotten aan de Algemene Reserve - Afbouwen van de leningenportefeuille door het vergroten van het verdienvermogen van Zaanstad - Lagere toeristenbelasting en afschaffing hondenbelasting - Maximeren van de leningenportefeuille, langlopende leningen aflossen en beperken van herfinancieren van leningen - Terugdringen 'financieringsbehoefte'	- Afschaffen precariobelasting en hondenbelasting - Verlagen van de rioolheffing en de afvalstoffenheffing (eerlijke verdeling in kosten tussen één- en meer persoons huishoudens)
D. Democratische vernieuwing	- Meedoen en meepraten door het uitdaagrecht (Right to Challenge) in te voeren - Uitbreiding van initiatieven die burgers beter kunnen dan de overheid - Het raadgevend referendum moet blijven bestaan - Participatienota met duidelijk kaders mbt inspraak en participatie bij grote projecten	- Oprichten van een netwerk van actieve inwoners (na opleiding) die verdachte situaties waarnemen en deze anoniem bij de gemeente kunnen melden en vervolgens actief betrokken worden bij de afhandeling van hun melding - Burgerinitiatieven serieus nemen en uitvoeren waar mogelijk - Dorps -en wijkraden moeten terugkomen	
E. Samenwerking in de regio	- Samenwerking binnen de regio van Amsterdam en andere samenwerkingen - Geen nieuwe bestuurslaag van de MRA, democratische legitimatie blijft bij de raden - Investeren in de sociale werkgelegenheid via Werkom	- Het versterken van de controlerende taak van de gemeenteraad door vermindering van het aantal verbonden partijen	- Zaanstad moet stoppen met een aantal gemeenschappelijke regelingen die veel geld kosten

	Lijst 8: SP	Lijst 9: GroenLinks	Lijst 10: DENK
Verkiezingsslogan	Strijd mee, Stem SP	Kiezen voor Groen én Links	Voor iedereen
1. Kansengelijkheid			
A.1 Armoede (regelingen)	- Het aantal kinderen verminderen dat in armoede opgroeit - Beter beleid voor armoedebestrijding en vroegsignalering - Recht op ondersteuning uit bijzondere bijstand, tot 130% van het wettelijk sociaal minimum - Regelarme bijstand	- Korting voor minima op openbaar vervoer en deel mobiliteit - Voortzetten collectieve zorgverzekeringen - Minimamaatregelen uitbreiden, zoals de stadspas voor minima tot 120% - Ondersteuning van slachtoffers van de toeslagenaffaire - Extra ondersteuning lagere inkomens bij energietransitie	- Meer middelen voor maatschappelijke initiatieven tegen armoede - Armoederegelingen uitbreiden in de vorm van bijzondere bijstand met betaalbare zorgverzekering, kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, lagere energierekening, vervoersarmoede bestrijden en korting op cultuur– en recreatie instellingen - Minimaregelingen naar 130% van wettelijk sociaal minimum - Stadspas voor mensen die leven onder het wettelijk sociaal minimum van 130% - Proactieve benadering van de gedupeerden van de toeslagenaffaire en kwijtschelding van gemeentelijke schulden
A.2 Schulden		- Voorkomen van wachttijden in de schuldhulpverlening en de mogelijkheid om schulden op te kopen verder uitbreiden	- De gemeente koopt schulden van kwetsbare gezinnen op - Keihard optreden in fraudebestrijding wordt verbannen
B.1 Werk en inkomen	- Volwaardig werk tegen een volwaardig loon	- Vroegtijdige begeleiding naar omscholing en ander werk - Mogelijkheid beschut werken blijft met financiële ondersteuning - Voorstander van experimenteren met basisinkomen	- Mensen in de bijstand moeten meer kunnen bijverdienen - Kostendelersnorm afschaffen - Mensen die in de bijstand zitten een opleidingsbudget aanbieden
B.2 Tegenprestatie	- Op maatwerk gebaseerde bijstand (vrijwilligerswerk/mantelzorg) - Geen repressie of boetemaatregelen - Bijverdienen zonder gekort worden op uitkering	- Geen verplichte tegenprestatie, maatwerk en goed contact in de bijstand	
C.1 Onderwijsgebouwen		- Duurzame schoolgebouwen en schoolpleinen vergroenen - Uitbreiden aantal schooltuinen - Veilige openbare ruimte rond basisscholen	- Kwalitatief goede schoolgebouwen met goede ventilatie
C.2 Onderwijsbeleid	- Een aanbod van kunst, cultuur en sport op scholen - Gratis schoolzwemmen	- Uitbreiden voor– en vroegschoolse educatie over heel Zaanstad - In stand houden zomerschool - Voorlichting Bureau Discriminatiezaken op middelbare scholen	- Er komt een gemeentelijk deltaplan voor gelijke kansen - Eerlijke procedure bij de totstandkoming van bijzondere scholen als islamitische scholen - Gratis zwemles voor kinderen voor diploma A en B
C.3 Overig	- HBO opleidingen in de Zaanstreek	- Ervaringsdeskundigen inzetten bij laaggeletterdheid	- Leraren eerder een woning aanbieden
D.1 Huisvesting Nieuwkomers			
D.2 Inburgering		- Een professionele invulling van het inburgeringsprogramma ism ROC, bieb en vrijwilligers - Werk– en opleidingsplekken voor nieuwkomers	
E. Pact Poelenburg-Peldersveld		- Stoppen met de Rotterdamwet, waarin mensen op basis van sociaal economische achtergrond worden uitgesloten	- Bibliotheek in Poelenburg - Ombuiging van het dwingende karakter van de Rotterdamwet naar een eigen Zaanse wet
2. Verstedelijking			
A. Kwaliteit bestaande woningvoorraad		- Bestaande woningvoorraad verduurzamen door huiseigenaren te ondersteunen met subsidies en goedkope leningen - Hulp en informatie bij funderingsproblematiek	
B.1 Infrastructuur	- De verbindingsweg A8/A9 gaat niet door	- Tegenstander van de aanleg van de snelweg A8/A9, reservering gebruiken voor schonere vormen van vervoer	- Verbinden van de A8 met de A9 - Busbrug 24 uur openstellen - Onderzoeken en investeren in veiliger maken van de rotonde bij het Weerpad en openstellen van De Vlinder voor autoverkeer
B.2 Autoverkeer	- Verlagen van de snelheid op de A8 naar 80 km - Tegengaan overlast vervuilend verkeer - Bulkvervoer door de binnenvaart, stimuleren van schone motoren bij binnenvaart en aanleggen van walstroom	- Verlagen maximumsnelheid naar 30 km - Autoluwe zones uitbreiden - Vervoer over water meer stimuleren - Omslag naar elektrisch vervoer in de hoogste versnelling, meer laadpalen	- Investeer in alternatieve mogelijkheden voor vervoer, zoals deelvervoer - Beter bereikbaar maken van de binnenstad door taxistandplaatsen uit te breiden - Meer elektrische laadpalen in Zaanstad
B.3 Fiets en wandelverkeer	- Ontwikkelen van zowel snelfietspadennetwerk als recreatieve fietspaden - Stimuleren van fiets als vervoersmiddel	- Inzetten op wandelen, fietsen, deelmobiliteit en openbaar vervoer - Investeren in fietsinfrastructuur - Betere bewegwijzering voor fietsers	
B.4 Openbaar Vervoer	- Aansluiting op lightrail systeem of metronetwerk - Het Aanvullend Openbaar Vervoer moet beter - Alle wijken in Zaanstad bereikbaar per openbaar vervoer - Openbaar vervoer volledig elektrisch	- Inzetten op een metroverbinding met Amsterdam - Langere treinen, goede busverbindingen en nachtdienstregelingen - Hogere frequentie van de Hembrugpont	- Goedkoper OV voor mensen in armoede, ouderen en kinderen - Bezuinigingen in het OV tegengaan
B.5 Parkeren	- Meer parkeergelegenheid rand van stadscentrum - Bij nieuwbouw parkeernorm omlaag	- Verlagen van de parkeernormen en stimuleren elektrisch deelvervoer - Opheffen parkeerplaatsen en extra ruimte voor groen, fietser en voetgangers	- Meer parkeerplaatsen rondom het centrum - Verhogen parkeernormen in woonwijken en verlagen parkeerkosten in centrum
C.1 Cultuur (subsidies)	- Cultuureducatie ism Zaanse musea en meer samenwerking culturele instellingen - Participatie bij kunstwerken - Geen nieuw museum in Zaandam en bestaande musea subsidiëren - Rafelranden gebruiken voor creatieve ontwikkelingen	- Investeren in een nieuw poppodium - Een gevarieerd kunst en cultuuraanbod - Broedplaatsen voor kunstenaars en creatieve makers - Kunst in de openbare ruimte	- Focus op breedtecultuur - Kritisch kijken naar noodzaak sommige cultuursubsidies en zelffinanciering stimuleren - Kunst in de openbare ruimte stimuleren - Grotere stem voor jongeren binnen het cultuurbeleid
C.2 Erfgoed		- Behoud cultuurhistorische waarde bij renovatie of nieuwbouw	
D.1 Nieuwbouw	- Alleen binnenstedelijk bouwen - Actieve betrokkenheid bij woningbouwplannen - Bouwen voor jongeren en ouderen als hoogste prioriteit	- Alleen binnenstedelijk bouwen, niet in het groen - Nieuwe wijken dragen bij aan vergroening, waterberging, ecologische verbindingen en ruimte voor fauna, klimaat adaptief en natuur inclusief bouwen - Nieuwbouw bereikbaar met openbaar vervoer en fiets - Tijdelijke flexibele woonoplossingen mogelijk maken - Stimuleren van alternatieve woonvormen, zoals corporaties, woon– en zorgclusters en woongroepen	- Gemeente maakt bij bouwprojecten afspraken met ontwikkelaars om huren voor langere tijd betaalbaar te houden - Gemengd bouwen is het uitgangspunt - Niet bouwen in hoogwaardig groen - Meer investeringen in wijken die achterop zijn gebleven
D.2 Sociale huur	- Meer sociale huurwoningen en bij nieuwbouw 40% sociale huur - Geen sloop en uitverkoop van sociale huurwoningen in goede bouwkundige staat	- Nieuwbouw tenminste 40 % sociale huur	- Nadruk op bouw sociale en middenhuur
D.3 Woonbeleid	- Levensbestendige woningen - Boete op leegstand met leegstandsverordening - Makkelijkere vergunning bij ombouw voorlopige winkel– en bedrijfspanden naar woningen	- Sturen op woningvoorraad in buurten en wijken, meer betaalbare woningen voor ouderen en jongeren - Wonen en werken gemengd in gebieden, zoals het Achtersluispoldergebied en het Hembrugterrein - Beperken 'verkamering' en woningsplitsing, verhuurdervergunning om het uitbuiten van huurders aan te pakken en zelfbewoningsplicht en antispeculatiebeding instellen	- Meer passend woningaanbod voor statushouders, ouderen, mensen met een beperking en studenten - Voorrang eigen inwoners bij toewijzing sociale nieuwbouwwoningen - Renoveren en ombouwen van leegstaande panden en kantoren tot (studenten)woningen, slooprojecten en gentrificatie aan banden leggen - Opkoopbescherming, zelfbewoningsplicht en verhuurdersvergunning bij slecht verhuurdersschap invoeren - Verstrekken van starterleningen voor kopers van een eerste huis en onderzoek of huurkoop een oplossing is - De gemeente moet in gesprek met woningcorporaties om woningbehoud bij overlijden hoofdbewoner mogelijk te maken
D.4. Woonvormen			
E.1 Kwaliteit openbare ruimte (onderhoud)	- Terugdraaien bezuinigingen openbare ruimte - Meer diversiteit in het openbaar groen - Meer ruimte voor volkstuinieren		- Inzetten op vergroening in wijken - Gemeentelijke groennorm - Verbeteren van leefbaarheid en kwaliteit van onze lintbebouwing door verwaarloosde "onke" plekken aan te pakken
E.2 Afval	- Meer hondenpoepbakken - Hogere eisen ophalen van afval, voorkomen van zwerfvuil en afval dumpen	- Samen met bewoners en ondernemers zwerfafval aanpakken	- Meer investeren in schoonmaak– en vuilophaaldiensten - Nudging toepassen op inwoners tbv schoner gedrag - In vuile wijken vaker vuil ophalen en opruimen
F. Recreatie in het groen	- Geen intensieve vormen van recreatie (festivals, mountainbiken etc.)	- Minder festiviteiten in parken - Eisen aan evenementen en festivals om zo duurzaam mogelijk te organiseren	
3. Duurzaamheid			
A. Energietransitie	- Lokale eisen stellen aan uitstoot verkeer - Nieuwe woningen gasloos en bestaande woningen van het gas af zonder extra kosten - Zoveel mogelijk daken met zonnepanelen	- Klimaatneutraal in 2030 en gasloos in 2050, door klimaat neutrale nieuwbouw, transformeren groene daken en zonnepanelen en maximale CO_2 reductie binnen de gemeentelijke organisatie - Investeren in de overgang energietransitie in wijken samen met bewoners en belangenorganisatie, ondersteunen van bewonersinitiatieven om in schone energie te investeren en duidelijke prestatieafspraken met woningbouwcorporaties - Medewerking aan zonne– en windprojecten waar de gemeenschap van profiteert en experimenteren met vernieuwende manier om zonne-energie op te wekken - Energietuinen die bijdragen aan toename van biodiversiteit - Stikstofuitstoot verlagen - Zaanse warmtenetten maken gebruik van schone bronnen en biomassacentrale is een tijdelijke oplossing - Goede inpassingen van wind– en zonneprojecten	- Subsidies voor verduurzaming huizen - Bij afgifte van gronden afspraak maken over verduurzamen - Afspraken met lokale bedrijfsleven over de energietransitie - Geen winturbines in en aan de grens van Zaanstad
B. Circulaire economie		- Hergebruik van grondstoffen en restafval verminderen - Lagere afvalstoffenheffing voor huishoudens met minder restafval - We slopen en bouwen circulair	
C. Klimaatadaptatie	- Omarmen van Gebiedsvisie Groene Long - Veenweidegebied niet laten inklinken - Inwoners stimuleren vergroening van de tuin, groene gevels en daken - Ruimte voor bomen en planten in de wijk en meer plekken voor opvang regenwater	- Inlopen achterstanden openbare ruimte met méér groen en biodiversiteit, opvang van water, verminderen van hittestress en het tegengaan verstening en onnodige verharding - Minimaal 1000 extra bomen per jaar en vergunning bomen breder dan 25 cm - Ondersteunen groene burgerparticipatie en natuur-en milieu educatie - Ecologische structuur niet doorbreken - Transitie naar schonere en kringlooplandbouw en verbrakken van de veenweidegebieden	
D. Dierenwelzijn	- Speciale ruimtes voor vleermuizen en vogels - We gebruiken niet schadelijke bestrijdingsmiddelen - Voldoende subsidie voor Stichting Dierenzorg en Wildopvang Krommenie	- Bevorderen dierwelzijn en aanpakken dierenleed - Ondersteun dierenopvanglocaties ruimhartig - Bevorderen verantwoorde zorg huisdieren	
4. Economie			
A. Arbeidsmarkt/Werkgelegenheid/Onderwijs	- Loket voor stageplaatsen scholieren en studenten - Betere aansluiting onderwijs bedrijfsleven	- Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt opleiden voor 'groene banen'	- Meer inzetten op akkoorden tussen scholen en werkgevers - Jongeren die moeite hebben een stageplaats te vinden krijgen hulp van de gemeente
B.1 Bedrijven	- Schonere industrie - Up-to-date en toekomstbestendig vergunningensysteem voor industrie, bouw en landbouw	- Zaanse bedrijven doen mee in de energietransitie (helpen en naleven) - Bedrijven die voor veel hinder zorgen, verhuizen uit de woonwijk of worden bovenwettelijke maatregelen genomen - Flexwerkplekken creëren om de lokale economie te stimuleren, plek om te vergaderen en te ontmoeten - Verleiden hotels, etc. tot circulaire bedrijfsvoering	
B.2 Ondernemers		- Zaanstad hét knooppunt voor duurzame ondernemer, duurzame startups en sociaal ondernemers - Duidelijke afspraken met winkeliersverenigingen en horeca om afvalscheiding, duurzame logistiek en energieverspilling - Eisen aan evenementen en festivals om zo duurzaam mogelijk te organiseren	- Een MKB-vriendelijkere houding voor elke ondernemer - Ruimhartig omgaan met vergunning voor ondernemers - Ondersteuning aan ondernemers en zzp'ers tijdens coronapandemie
B.3 Winkelgebieden	- Plan van aanpak leegstaande winkels en verlopen winkelgebieden	- Divers winkelaanbod in levende kernen	
C. Toerisme		- Kwaliteit van het overnachtingsaanbod verhogen - Spreiden van bezoekers over de stad, verminderen verkeersoverlast en stimuleren van schoon vervoer	
5. Gezondheid			
A.1 Jeugdzorg	- In elke wijk een laagdrempelig jeugdteam en jongerenwerkers		
A.2 Overig	- Jeugdhonken - Een jongerenplatform - We steunen jongeren met leuke initiatieven	- Meer voorzieningen voor jongeren, met name in Zaanstad Noord - Bestrijding jeugdwerkeloosheid en ondersteunen van jong ondernemerschap	
B.1 Zorg (WMO)	- Kleinschalige Zorgbuurthuizen en goede en betaalbare huishoudelijke zorg - Eén organisatie voor alle sociale wijkteams en investering in de kwaliteit van de keukentafelgesprekken - Geen aanbestedingen in de zorg en de gemeente doet geen zaken met organisaties die niet de Balkenendenorm hanteren - Voldoende uitstroommogelijkheden naar zelfstandige woonruimte voor (kwetsbare) jongeren	- Bekendheid en toegankelijkheid van de SWT bevorderen, één regisseur voor hulpverleners en SWT maakt meer gebruik van vrijwilligers - Sturen op financiën is belangrijk, kwaliteit staat voorop en abonnementstarief WMO inkomensafhankelijk - Zorgvoorzieningen in elke wijk en initiatieven voor woonvormen ondersteunen - Vroegtijdig ingrijpen bij huiselijk geweld	- Laagdrempelige zorg in de wijk - Meer aandacht voor cultuur sensitieve zorg - Laagdrempeliger en meer divers sociaal-wijkteam
B.2 Mantelzorg/Vrijwilligers	- Investeringen in vrijwilligersorganisaties en mantelzorgondersteuning - Royale mantelzorgpluim	- Betere ondersteuning van mantelzorgers door oa ervaringsdeskundigen, respijtzorg en vrijwilligers	- Vergoeding voor mantelzorg omhoog
B.3 Dak- en thuislozen en GGZ-problematiek	- Betere opvang psychiatrische patiënten	- Een dak boven het hoofd voor daklozen - Meer aandacht voor mensen met GGZ problematiek	- Betere daklozenvoorziening
C.1 Sportaccommodaties	- Meer sporttoestellen in de openbare ruimte - Hockeyvelden de Kraaien blijven in de Wijdewormer, geen verplaatsing naar het Fortuinegebied	- Meer plekken in de openbare ruimte en parken om te bewegen - Zwemmen in openbaar water	- Meer sportmogelijkheden in buitenruimte - Eerlijkere verdeling van sportlocaties over heel Zaanstad
C.2 Sportbeleid	- Regeling Meedoen goedkoper maken - Inzetten op breedtesport, niet alleen op topsport - Gratis sportaanbod ouderen - Stimuleren van wandelingen voor ouderen	- Actief inzetten voor sportmogelijkheden voor mensen met een beperking - Investeren in amateursport	
D. Maatschappelijke voorzieningen	- Structurele ondersteuning buurthuizen - Betaald beheer voor buurthuizen - In elke wijk een buurthuis met huiskamerfunctie	- Samenwerking tussen buurthuizen, sportclubs, culturele en onderwijsinstellingen - Multifunctioneel gebruik van voorzieningen	- Voldoende geld voor welzijnswerk - Meer sociale ruimten in de wijk - Iedere wijk mogelijkheid voor een buurthuis - Ondersteuning bieden aan ontmoetingsplekken voor verschillende gemeenschappen
E.1 Kwaliteit van de leefomgeving	- Verminderen lawaai door verkeer en industrie	- Op basis van metingen naar geluid, geur en luchtkwaliteit maatregelen nemen - Onderzoeken of het stoken van hout kan worden verboden	
E.2 Schiphol	- Groei van Schiphol stoppen, streven naar kleiner aantal vluchten	- Krimp van Schiphol en afschaffing van nachtvluchten	
F.1 Ouderenbeleid	- Voldoende en betaalbare vervoersmogelijkheden - Integrale ouderenzorg en stimuleren cultuuractiviteiten voor ouderen - Speciale wethouder voor ouderenbeleid		- Voldoende geld voor ouderenzorg - Meer subsidie voor initiatieven gericht op eenzaamheid onder ouderen
6. Veiligheid			
A.1 Veiligheid (beleid)	- Leefbaarheid in alle wijken verbeteren - Goede nazorg ex-gedetineerden - Het recht toegankelijk dmv Huis van het Recht	- Verbod op consumentenvuurwerk - Goede en voldoende huisvesting voor arbeidsmigranten	- Meer zichtbaarheid en bewustwording creëren voor bureau discriminatiezaken Zaanstreek-Waterland - Stimuleren voorlichting op scholen omtrent criminele activiteiten tbv preventie - Specifieke veiligheidsmaatregelen voor religieuze instellingen - Meer prioriteit voor jeugdcriminaliteit - Jongerenwijkmanagers naast wijkcoaches om jongeren te betrekken bij veiligheid van eigen wijk - Veiliger maken van wijken door goede verlichting - Hanteren van gedoogbeleid omtrent handhaving horeca als vorm van corona-ondersteuning
A.2 Handhaving	- Toezichthouders vaker in wijken aanwezig		- BOA's uitrusten met bodycams en training in bejegening - Het toestaan van religieuze uitingen voor boa's - Tegengaan van etnisch profileren en selectieve handhaving door stopformulieren voor boa's en agenten
A.3 Coffeeshop			- Aantal coffeeshops gelijk verdelen over de gemeente
A.4 Cameratoezicht/preventief fouilleren	- Afschaffen preventief fouilleren		- Preventief fouilleren opschorten
A.5 Discriminatie en Inclusiviteit		- Discriminatie gestructureerd aanpakken - LHBTIQ+ gemeenschap ondersteunen, bijv door Roze Zaterdag - Meer aandacht en voorlichting over het slavernijverleden	- Portefeuille wethouder Diversiteit en Antidiscriminatiebeleid en gemeentelijk coördinator - Gemeente moet meer voorlichtingscampagnes houden tegen discriminatie en meer geld naar gemeentelijke antidiscriminatie voorziening - Jaarlijks op 21 september op een passende manier stilstaan bij de Europese actiedag tegen islamofobie - Gemeente verbetert de handhaving mbt discriminatie met mystery guest onderzoek en maakt afspraken met de politie om discriminatiebestrijding topprioriteit te maken - Vrijmaken budget voor herdenking en bewustwording KetiKoti - Straatnamen verwijderen die refereren aan controversiële personen uit koloniale- en slavernij verleden - Zwarte Piet verbieden - Benoemen van straatnamen naar gastarbeiders die hebben bijgedragen aan vorming van Zaanstad
7. Bestuur en bedrijfsvoering			
A. 1 Gemeentelijke dienstverlening		- Gastvrouw/heer om mensen te helpen de juiste instantie te vinden en hulp bij digitale dienstverlening - Heldere, persoonlijke en toegankelijke informatie vanuit de gemeente, geen ingewikkeld taalgebruik en gebruik van symbolen en pictogrammen - Testen toegankelijkheid van publieke voorzieningen voor mensen met een beperking door ervaringsdeskundigen - Alle gemeentelijke instanties zijn toegankelijk voor mensen met een handicap overeenkomstig het verdrag van de VN - App voor meldingen openbare ruimte met stand van zaken van de melding - Klanten, bewoners en ervaringsdeskundigen meer betrekken bij de uitvoering en beoordeling van de dienstverlening	- Soepeler beleid bij aanvraag vergunningen/subsidies - Vertaling van belangrijke gemeentelijke documenten - Waarborgen van een eerlijker en sneller proces omtrent vergunningen voor religieuze instellingen
B.1 Personeel en Organisatie	- Maximaal tien procent inhuur van externen		- Gemeente houdt in het antidiscriminatiebeleid aandacht voor specifieke vormen van haat zoals afrofobie, antisemitisme, moslimhaat en homohaat en werkt niet samen met discriminerende bedrijven - De gemeente licht de eigen organisatie, algoritmes en de fraudebestrijding door op discriminatie, hanteert een quota om de gemeente representatief te maken, ambtenaren krijgen diversiteitstraining - Meer vaste banen in de gemeentelijke organisatie en meer leerwerkplekken aanbieden - Stagequotum van 5% in gemeentelijke organisatie en bij partners die subsidie ontvangen - Gemeentemedewerkers nadrukkelijker scholen in integriteit - Beloningen en vergoedingen voor bestuurders en ambtenaren matigen - Samenwerking met derde onafhankelijk bureau tijdens sollicitatieprocedure voor een ambtelijke functie
B.2 Inkoop– en aanbesteding	- Inschrijfprijs niet langer leidend bij aanbestedingen	- Duurzaam inkoopbeleid - Social Return verplichting van 5%	- Bij aanbestedingen wordt een gedeelte van het budget ingezet om voorkeur te geven aan organisaties die diversiteit bevorderen en sturen op return on investments in de vorm van vaste banen voor inwoners - Bij samenwerking met andere partijen eis dat beloningen redelijk zijn - Duurzaam inkopen en eigen organisatie milieuvriendelijk maken
C. Financiën/Lokale lasten		- Duurzame bank voor beheer geld vd gemeente - Duurzaam inkopen en aanbesteden - Deelnemingen en verbonden partijen zijn volledig duurzaam	- Weerstandvermogen van de gemeente op verantwoorde wijze af laten nemen tbv investeringen - OZB-belasting voor hele dure woningen, precariobelasting en reclamebelasting bespreekbaar - Heffingen rechtvaardig inrichten naar daadwerkelijk gebruik van voorziening - Ongedaan maken van onrecht bij afkopen erfpacht - Financiële ondersteuning bij afkopen en mogelijk maken van eeuwigdurende grafrust
D. Democratische vernieuwing	- De lokale democratie versterken door het invoeren bindend referendum voor meer zeggenschap en inspraak - Elk jaar een Jongerengemeenteraad - Invoeren wijkraad - Investeren in lokale en regionale omroepen - Inwoners adviseren de gemeenteraad - Halvering van besloten vergaderingen of geheime stukken	- De raad wordt in staat gesteld bij elke ruimtelijke ontwikkeling om zich uit te spreken over kaders, randvoorwaarden en participatie - Regie pakken aan de voorkant bij participatie - Actief en open communiceren over plannen en besluiten - Actief experimenteren met burgerparticipatie - Een Jeugdraad - Raad vergadert vaker buiten het stadhuis - Experiment met een burgerraad of burgerbegroting	- Jongerenraad - Participatie van inwoners vooraf en gedurende uitvoering van het beleid
E. Samenwerking in de regio	- Volledige openheid van gemeenschappelijke regelingen	- Regionale middelen voor duurzame economie en innovatie bij bedrijven	

	Lijst 11: CDA	Lijst 12: Partij voor de Dieren	Lijst 13: ChristenUnie	Lijst 14: Belang van Nederland (BVNL)
Verkiezingsslogan	Een betrouwbaar ja en een duidelijk nee	Verbeter de wereld, begin in Zaanstad	Samen recht doen	
1. Kansengelijkheid				
A.1 Armoede (regelingen)		- Voorkomen dat armoede van generatie op generatie wordt doorgegeven - Extra aandacht voor kinderen die in armoede opgroeien en voorkomen dat armoede van generatie op generatie wordt doorgegeven - Inzet van de stadspas - Ondersteunen voedselbank en weggeefhuizen - Emotioneel en financieel herstel voor gedupeerden van het toeslagenschandaal	- Deel armoedebudget naar het onderwijs voor leerlingen die in sociaal isolement dreigen te raken - Regelingen voor minima tot 130% van het sociaal minimum - Zorgen dat minima mee kunnen doen en profiteren van een lagere energierekening - Ondersteuning vrijwilligers die bezig zijn met armoedebestrijding	
A.2 Schulden		- Voorkomen van schulden bij jongeren - Schulphulpverlening niet uitbesteden aan commerciële bedrijven - Gemeentelijke belastingen eerder kwijtschelden	- Na aanmelding moet iemand binnen twee weken bij de schuldhulpverlening terecht kunnen	
B.1 Werk en inkomen		- Financieel aantrekkelijk maken om iemand met een uitkering in dienst te nemen - Sociale werkplaatsen blijven behouden - Pilot met het basisinkomen	- 1-op-1 begeleiding voor werkzoekenden bij het solliciteren - Beloning van duizend euro voor diegenen die de bijstand verlaten en na 1 jaar nog steeds werkzaam zijn - Verantwoordelijkheid nemen voor participatiebanen	- Werken moet lonen
B.2 Tegenprestatie		- Uitkeringsgerechtigden ondersteunen om vrijwilligerswerk, mantelzorg en stage te doen	- Tegenprestatie verwachten bij hulp van gemeente - Inzetten om mensen met psychische klachten aan (vrijwilligers) werk te helpen	
C.1 Onderwijsgebouwen	- Vernieuwen schoolgebouwen en lokaliseren bij nieuwbouwwijken	- Voldoende scholen met een gezond binnenklimaat, natuurinclusief en energieneutraal - Groene schoolpleinen, schoolmoestuinen en gezonde kantines	- Bij nieuwe huisvesting voor scholen wordt rekening gehouden met ventilatie, inrichting van de speelruimte (Gezonde Scholen), de duurzaamheid, natuureducatie en de sociale rol van de school in de buurt - Scholen worden gestimuleerd om hun schoolpleinen te vergroenen - Er komt een tweede schooltuinencomplex in Zaanstad-Noord	
C.2 Onderwijsbeleid		- Tegengaan van onderwijssegregatie - Sport (incl. zwemlessen en cultuur, muziek en duurzaamheidseducatie) - Lessen over inclusiviteit - Gender & Sexuality Alliance op scholen - Betaalbare voorschoolse opvang	- Monitoren passend onderwijs - Respecteren van diversiteit van scholen op levensbeschouwelijke en onderwijskundige gronden - Keuzevrijheid voor VVE staat voorop - Geen bezuiniging op natuur- en milieueducatie	- Eigenheid en traditie vormen de basis van het onderwijsprogramma - Onderwijsstandaarden over de gehele linie omhoog
C.3 Overig	- Woonruimte faciliteren voor nieuwe leerkrachten	- Bestrijden analfabetisme en laaggeletterdheid - Schoolwijkagent op middelbare scholen	- Stimuleren van vakscholen waarin een ambacht wordt geleerd - Onderwijspersoneel moet voorrang krijgen bij huisvesting	- Nadruk op belang theoretisch als praktisch onderwijs
D.1 Huisvesting Nieuwkomers		- Kleinschalige opvang van asielzoekers verspreid over de gemeente - Veilige slaapplek en eten voor uitgeprocedeerde asielzoekers - Opvanglocatie voor vluchtelingen proactief aanbieden	- Statushouders krijgen bij voorkeur binnen zes maanden een woning toegewezen - Humane opvang voor uitgeprocedeerde asielzoekers	
D.2 Inburgering	- Nieuwe Nederlanders worden geprikkeld om Zaans in te burgeren	- Statushouders helpen bij huisvesting, integreren, gepaste baan of opleiding	- Aanmoedigen initiatieven voor integratie asielzoekers en statushouders aan en middelen beschikbaarstellen - Vluchtelingen wordt maatwerk geboden om een opleiding te volgen, een leerwerktraject te doen of stage te lopen	
E. Pact Poelenburg-Peldersveld		- Afschaffen Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek		
2. Verstedelijking				
A. Kwaliteit bestaande woningvoorraad	- Stimuleren verduurzamen of sloop van energie slechte huizen - Ondersteunen van funderingsherstel	- De Zaanse Stappensubsidie krijgt voldoende budget	- De gemeente zet het ingezette beleid voor funderingsherstel voort - Ontwikkelen van een plan van aanpak 'asbestsanering', zodat alle daken in Zaanstad voor 2024 asbestvrij zijn	
B.1 Infrastructuur	- A8 verbinden met de A9	- Geen verbindingsweg tussen de A8 en A9 - Geen verbreding van de A8 - Busbrug de Binding wordt niet permanent opengesteld voor autoverkeer	- Aanpakken van de ontsluiting van de groeiende wijk Westerwatering en de Spoorovergang Guisweg Zaandijk	
B.2 Autoverkeer		- Het centrum van Zaandam autovrij en er komen autoluwe buurten - Minder auto's, vervuilend verkeer wordt ontmoedigd, schoon verkeer gestimuleerd - Zero emissie voor logistiek en mobiliteit hubs voor elektrische vervoersmiddelen - Milieuzone voor de Wandelweg in Wormerveer - Onderzoekt het elektrisch vervoer over water	- Vanaf 2025 wordt het stadscentrum bevoorraad door zero-emissie voertuigen en zijn alle vuilniswagens in de gemeente uitstootvrij - De Zaan biedt een oplossing voor de vraag naar mobiliteit door vervoer over water	
B.3 Fiets en wandelverkeer	- Aanleggen nieuwe fietsverbindingen en verbeteren van bestaande fietspaden om fietsen te stimuleren - Fietsen is de norm	- Ruim baan voor fietsers en voetgangers - Investeren in snelle, veilige en groen wandel– en fietspaden	- Veilige loop- en fietsroutes bij scholen, speelplekken, kinderopvanglocaties, wijkcentra en sportaccommodaties - Toegankelijke trottoirs en voldoende bankjes langs wandelpaden - Bij 50 km wegen zijn fietspaden de norm, meer fietsstraten waar de auto te gast is - Oplaadpunten voor elektrische fietsen	
B.4 Openbaar Vervoer		- Goed en duurzaam openbaar vervoer	- De dorpsbus blijft - Goede en regelmatige busverbinding over bedrijventerreinen - Inzetten op slimme combinaties van doelgroepenvervoer	
B.5 Parkeren		- Minder parkeerplekken op straat - Gedifferentieerde parkeertarieven obv uitstoot - Gebruik en toewijzing parkeerplaatsen voor mensen met een beperking gratis	- Parkeerbeleid is kostendekkend	
C.1 Cultuur (subsidies)	- Verhalen en beelden van de Zaanstreek actief doorgeven aan kinderen	- Verhogen budget voor kunst, cultuur en erfgoed - Laagdrempelige cultuur en kleine culturele instellingen - Broedplaatsen voor kunstenaars, creatieve starters en duurzaam ondernemerschap - Musea één dag gratis toegankelijk voor inwoners - Behoed en heropening van voldoende openbare bibliotheken	- Uitwerking van de Cultuurvisie met kleine culturele verenigingen - In iedere wijk een plek met bibliotheekfunctie	
C.2 Erfgoed	- Onbeschermde Zaanse pareltjes beschermen	- Herbestemming van monumenten - Zichtbaar maken van erfgoed van migranten	- Sloop en verwaarlozing van erfgoed voorkomen - Actief denken over herbestemming van historische gebouwen - Ontwikkelen van een kerkvisie voor kerken die leeg komen te staan	
D.1 Nieuwbouw		- Stem van omwonende en belangen van natuur, dieren, biodiversiteit en klimaat stevig verankeren in participatie - Niet bouwen in het groen, natuurinclusief en ecologisch bouwen - Kiezen in de schaarste ruimte - Bouwplannen krijgen een CO_2-budget, waarbij er geen sprake is van kunstmatige opslag van CO_2	- MAAK.Zaanstad wordt als Plan van de Stad voortgezet - Geen woningbouwplannen zonder bijpassende voorzieningen	
D.2 Sociale huur		- Fors meer sociale huurwoningen (min 40%) en meer betaalbare middenhuur - Geen verkoop of liberalisering van sociale huurwoningen		
D.3 Woonbeleid	- Woonruimte voor alle starters ism woningbouwcorporaties en ontwikkelaars - Passende woonruimte voor senioren in eigen buurt - Een duurzaam, typisch Zaans lint - Woningbouwcorporaties faciliteren met lagere grondprijzen - Beleggersverbod opkopen woningen invoeren	- Een passende woning voor iedereen en aandacht voor betaalbare huisvesting voor kwetsbare groepen - Renovatie en herontwikkeling de voorkeur boven sloop en nieuwbouw - Maatregelen tegen speculatie, zoals zelfbewoningsplicht en leegstandsverordening, en verkamering en splitsen van woning onder strenge voorwaarden toestaan - Evaluatie en eventueel verbod van AirBnB en anderen - Legaliseren van kraken - Gemengde wijken	- Makkelijker plaatsen van (tijdelijke of vaste) mantelzorgwoningen bij een huis - Regionale samenwerking tussen gemeenten als het gaat om wachtlijstbeheer, nieuwbouw en jongeren/studentenhuisvesting - Leegstand bestrijden en de transformatie van leegstaande kantoorgebouwen en fabriekspanden naar woningen bevorderen - Het concept Betaalbare Koop wordt voortgezet	
D.4. Woonvormen	- Bouw minimaal één Zaanse hofje, waar inclusiviteit en nabuurschap de norm zijn - Minimaal 50 waterwoningen toevoegen		- Woongemeenschappen moeten ruim baan krijgen - Samenwoonprojecten worden door de gemeente aangemoedigd en ondersteund - Locaties voor de bouw van Tiny Houses	
E.1 Kwaliteit openbare ruimte (onderhoud)	- Met buurtkracht op maat investeren in een kleurrijke, toegankelijke, schone en veilige openbare ruimte	- Natuurinclusieve -en klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte - Ontmoedigen van het gebruik van gif en bestrijdingsmiddelen door inwoners en bedrijven - Kappen met kappen - Meer groen in de straat	- Wegwerken van onderhoudsachterstanden en de openbare ruimte wordt getoetst op toegankelijkheid - Ruimte geven aan inwoners en bedrijven om hun wijk, straat of bedrijventerrein in eigen beheer te onderhouden - Goede speelmogelijkheden in elke buurt en ondersteuning van collectieve oplossingen van bewoners voor betere bespeelbaarheid van straat en buurt - Bij de vergroening van de openbare ruimte wordt gebruikgemaakt van inheemse soorten en bij plagen natuurvriendelijke maatregelen - Open landschappen worden behouden en water, zoals de Zaan, zoveel mogelijk toegankelijk - Experimenten zoals het 'oerbos' of 'voedselbos' doorzetten, stimuleer 'voedseljutten' en herstel het 'Laarzenpad' - Volkstuincomplexen worden zoveel mogelijk behouden	
E.2 Afval				
F. Recreatie in het groen		- Geen verstorende activiteiten in of nabij natuurgebieden - Geen festivals of overnachtingsmogelijkheden in het Twiske	- Watersport en waterrecreatie wordt bevorderd met respect voor de natuur - Waar het veilig kan, wordt zwemmen in natuurwater toegestaan - Stadsstrand, zoals Poelenburg Beach, verdient een blijvende plek	
3. Duurzaamheid				
A. Energietransitie	- Energietransitie en klimaatadaptatie is onderdeel van ons dagelijks denken en doen - Geen windturbines in/nabij woongebieden - Een zonneweide op de afvalstort Nauerna - 20% van de nieuwbouw in hout in 2023, 40% in 2025	- Klimaatneutraal in 2030, door ambitieus klimaatplan met bijbehorend budget - Alle nieuwe panden worden energiepositief, zonnepanelen en groen op daken wordt de norm en per wijk een transitieplan voor energiebesparing en opwekking - Beleid toetsen op duurzaamheidsgevolgen, warmtetransitievisie hogere doelen opnemen en voorlichting voor vormen van duurzame woningisolatie - Landbouwgrond is bedoeld voor plantaardige voedselproductie en niet voor zonneweides, stimuleren gezond en duurzaam voedsel, oa door aanjagen eiwittransitie, opstellen voedselvisie - Niet investeren in warmtenetten of vormen van biomassa die niet duurzaam zijn - Geen windturbines in natuurgebieden, wel langs het Noordzeekanaal - Geen kerncentrale in Zaanstad, de biomassacentrale in Zaandam wordt gesloten	- De gemeente formuleert in de komende periode haar eigen visie op het energielandschap in Zaanstad - Energiebesparing in de industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit wordt topprioriteit, waarbij auto's zonder uitstoot en energie neutrale huizen de norm zijn - De gemeente stimuleert de aanleg van groene daken en geeft zelf het goede voorbeeld - Isolatie van met name oudere woningen stimuleren door middel van de stappensubsidie - Langs het Noordzeekanaal, langs snelwegen en mogelijk op andere plekken, waar geen overlast te verwachten valt, is er ruimte voor windmolens op land	- Voor middellange termijn is aardgas een schone brandstof - Voor de lange termijn is kernenergie een belangrijke energiebron in de energiemix
B. Circulaire economie		- Uiterlijk in 2030 afvalvrij: alle grondstoffen worden hergebruikt - Afvalscheiding en hergebruik zo eenvoudig mogelijk - De vervuiler betaalt	- Grondstoffen niet verspillen, maar terugwinnen en hergebruiken - Doorzetten van het Grondstoffenplan - Ondersteunen van kringloopwinkels	
C. Klimaatadaptatie	- Minimaal 1 ha Zaans bos en 1.000 bomen per jaar aanplanten	- In de Omgevingsvisie hoogste prioriteit voor klimaat en biodiversiteit. Daarnaast een natuur toets bij alle klimaatplannen - Bescherming van bestaande bomen en extra bomen aanplanten - Inspelen op hittestress, droogte en overstromingen en hogere waterstanden tegen bodemdaling en het vrijkomen van broeikasgassen - Deskundige medewerkers, expertisecentrum, inspirerende klimaatcoaches en Wethouder voor Klimaat & Biodiversiteit - Stimuleren van biologische landbouw en faciliteer geen intensieve veehouderij	- Ontwikkel een integraal plan waar de gemeente en het waterschap het watersysteem als één systeem beschouwt - Zet in op aparte afvoer van regenwater en voldoende waterberging - Woningbouwplannen en (her)inrichting van wijken worden getoetst op hittestressbestendigheid - Waar nodig wordt het ZAANS Milieu en Educatiecentrum financieel ondersteund - Aandacht milieuoverlast bij bewoning Hembrugterrein en Achtersluispolder	
D. Dierenwelzijn		- Wethouder voor Dierenrechten & Dierenwelzijn - Vooruitstrevend Dierenwelzijnsbeleid en budget voor opvang zwerfdieren - Handhaving dierenwelzijn en dierenmishandeling - Hengelen wordt niet langer toegestaan - Gedegen huisdierenbeleid en geen vermaak ten koste van dieren		
4. Economie				
A. Arbeidsmarkt/Werkgelegenheid/Onderwijs		- Groene en schone werkgelegenheid, opleidingen en stages - Samenwerking met het lokale MBO om geschoolde vaklieden op te leiden voor de energietransitie en meer MBO stageplekken - Pilot "Open Hiring", iedereen is op bepaalde functie welkom	- De gemeente zet in op ontmoetingsmomenten tussen werkgevers en werkzoekenden - De gemeente zet binnen de arbeidsmarktregio in op een goede aansluiting van het onderwijs, overheid en het bedrijfsleven in de gemeente Zaanstad, zeker op het gebied van vakmanschap en ambacht	
B.1 Bedrijven		- Vervuilende bedrijven aanpakken en weren, voor duurzame bedrijven wordt de groene loper uitgelegd - Lokale economie versterken	- Inzetten op het aantrekken van nieuwe bedrijven en het bieden van groeiruimte aan bestaande bedrijven	- De overheid moet innovatie faciliteren en stimuleren waar nodig zonder zelf voor bepaalde technologieën te kiezen
B.2 Ondernemers		- Energieverspillingen samen met ondernemers aanpakken - Maatschappelijk verantwoord ondernemen stimuleren	- Het vergunningentraject voor ondernemers wordt versneld en versoepeld - Ondernemers motiveren om facturen binnen dertig dagen te betalen	- Minder regels voor ondernemers
B.3 Winkelgebieden			- De gemeente bewaakt dat winkeliers niet gedwongen worden op zondag open te gaan - Helder standplaatsenbeleid komen zodat ondernemers weten waar ze aan toe zijn	
C. Toerisme		- Geen grootschalige prestige evenementen, citymarketing en regiopromotie kosten veel geld dat beter aan duurzame doelen kan worden besteed		
5. Gezondheid				
A.1 Jeugdzorg		- Geen invoering van budgetplafonds en beperken van de wachtlijsten - Versoepelen de overgang tussen jeugdzorg en volwassenenzorg - Zinvol jongerenwerk en voldoende opbouwwerkers	- Inkoop van jeugdhulp gebeurt niet alleen op prijs, maar vooral op kwaliteit. De behoefte van het kind hoort leidend te zijn, de jeugdzorg is geen verdienmodel - Inzetten op preventie zetten om te voorkomen dat op termijn doorstroming naar duurdere en zwaardere vormen van zorg - De gemeente zorgt, samen met de zorgpartners, voor continuïteit van zorg en ondersteuning als jongeren in de jeugdzorg 18 jaar worden - Hulp, advies of begeleiding om relaties te herstellen waar kinderen bij betrokken zijn wordt laagdrempelig aangeboden vanuit de Jeugdgezondheidszorg	- Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van het kind en niet de overheid
A.2 Overig	- Passende plek voor jongeren om te hangen		- De gemeente ondersteunt de werving van pleegouders - Extra investeren in pleeggezinnen, gezinshuizen en steungezinnen	
B.1 Zorg (WMO)		- Zorg zonder lange wachtlijsten en met oog voor de menselijke maat - Stimuleren inzet ervaringsdeskundigen en steunen initiatieven gericht op preventieve gezondheidszorg en welzijn - Goede hulpmiddelen en doelgroepenvervoer - Goede voorlichting over verslavende middelen	- Investeren in preventie, maatwerk en integrale aanpak - Professionals in de wijk ruimte en vertrouwen geven en bureaucratie verminderen - Het gebruik van persoonsgebonden budget (PGB) moet mogelijk blijven - Financiële steun voor organisaties die zich inzetten voor het welzijn van Zaanstad	- Herijken van sociale voorzieningen en nadruk op zelfredzaamheid - Uitstekende zorg als basisvoorwaarde voor een efficiënte en slagvaardige samenleving
B.2 Mantelzorg/Vrijwilligers	- Mantelzorgers ontlasten door vervangende zorg verruimen en plekken creëren om op adem te komen	- Goede ondersteuning van mantelzorgers en aandacht voor overbelasting	- De mogelijkheden van respijtzorg moeten groter worden en meer bekend gemaakt worden onder mantelzorgers - Ondersteuning voor jonge mantelzorgers en bewustwording van deze doelgroep	
B.3 Dak- en thuislozen en GGZ-problematiek		- Voldoende slaapplaatsen voor dak– en thuislozen - Brede aanpak om psychische gezondheid te verbeteren en toegankelijke psychologische hulp	- Zoeken naar vernieuwende vormen van hulp voor verwarde personen - 24/7 beschikbare ambulante psychische zorg in de wijk, inloophuizen en een Domusvoorziening voor kortdurende opname - Cursussen MHFA (Mental Health First Aid) organiseren, zodat meer burgers en niet-GGZ professionals psychische problemen leren herkennen bij mensen	
C.1 Sportaccommodaties		- Geen verplaatsing van hockeyclub De Kraaien naar het Fortuinveld - Openbare ruimte optimaal inrichten voor sporten en bewegen	- Wijken krijgen publieke fitnessapparaten	
C.2 Sportbeleid		- Sportdeelname voor iedereen toegankelijk, ook voor kinderen uit arme gezinnen	- In elke wijk een buurtsportcoach - Focus op breedtesport en amateurverenigingen	
D. Maatschappelijke voorzieningen	- 2 à 3 geconcentreerde buurthuizen met voorlichting, dagbesteding en diverse culturele activiteiten	- Investeren in jongerencentra, buurthuizen, wijkcentra en ontmoetingsplekken voor ouderen en mensen met een beperking - Laagdrempelige en goed bereikbare buurt– en dorpshuizen	- In elke wijk en dorpskern een ontmoetingsplek voor iedereen - Voorzieningen moeten meegroeien met de stad - Ondersteunen plaatselijke initiatieven die de sociale samenhang bevorderen - Streven naar een langdurige relatie tussen wijk en wijkmanager	- Sociale voorzieningen moeten meer lokaal en tussen burgers zelf georganiseerd worden binnen de eigen gemeenschap - Steun voor initiatieven van barmhartigheid van burgers, van maatschappelijke of religieuze instellingen
E.1 Kwaliteit van de leefomgeving		- Luchtkwaliteitsplan voor schone lucht - Geluidsoverlast verminderen		
E.2 Schiphol		- Geen uitbreiding van Schiphol		
F.1 Ouderenbeleid			- Speciale wethouder ouderenbeleid - Integraal ouderenbeleid - Er zijn goed onderhouden looproutes tussen voorzieningen en woningen in gebieden waar veel ouderen wonen	
6. Veiligheid				
A.1 Veiligheid (beleid)	- Straatintimidatie, geweld, discriminatie en pesten zijn niet normaal - Zichtbare resultaten op tegengaan van woon-, zorg– en uitkeringsfraude of witwas– en nep-bedrijfjes - Preventieve controles op wapens en drugs - Professionele resocialisatie van jongeren - Kwetsbare mensen internet-vaardiger en weerbaarder maken	- Lokaal verbod op afsteken consumentenvuurwerk - Geen nieuwe casino's/gokhallen - Preventiecampagne over gebruik lachgas - Investeer in jongeren in kansarme situaties om criminaliteit te voorkomen - Sekswerkers kunnen veilig hun werk doen - Strengere en frequentere huisvesting arbeidsmigranten	- In de Algemene Plaatselijke Verordening of convenanten worden afspraken vastgelegd waarin onder meer zijn opgenomen afspraken over preventie, sluitingstijden, toezicht en handhaving - Geen nieuwe casino's - Geen medewerking aan de vestiging van nieuwe seksclubs	
A.2 Handhaving				
A.3 Coffeeshop		- Proeven met lokale wietteelt - Geen nieuwe coffeeshops in de buurt van scholen	- Geen legale wietteelt - De gemeente moet bij aanwezige coffeeshops actief (blijven) handhaven	
A.4 Cameratoezicht/preventief fouilleren		- Terughoudend cameratoezicht en automatische gezichtsherkenning		
A.5 Discriminatie en Inclusiviteit	- Themaperiodes organiseren om te kunnen zijn wie je bent in Zaanstad	- Actief bestrijden discriminatie en racisme en laagdrempelige aangifte bij discriminatie - Veilig over straat, mn voor vrouwen en LHBTQIA+ personen - Niet toestaan dat er etnisch geprofileerd of gestigmatiseerd wordt dmv preventief fouilleren - Excuses voor het slavernijverleden, maakt naamswijzigingen uit het koloniale verleden mogelijk en brengt betwist erfgoed in kaart - Ondersteunt feestdagen van verschillende culturen - Geen zwarte piet, Sinterklaasfeest voor alle kinderen - Straatnamen doen recht aan de geschiedenis van alle inwoners		
7. Bestuur en bedrijfsvoering				
A. 1 Gemeentelijke dienstverlening		- Verbeteren bereikbaarheid van het stadhuis, een gemeentelijk loket voor klachten en een fysiek balie in het stadhuis - Informatie van de gemeente is openbaar en digitaal beschikbaar en op taalniveau B1 - Genderneutraal toilet op het gemeentehuis - Aanspreekvorm is genderneutraal - Naleving VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking	- Bij schriftelijke communicatie gebruikt de gemeente B1 taalniveau - Meer aandacht voor de mogelijkheid van Slim Melden - De gemeente blijft actief anticiperen op de invoering van de nieuwe Omgevingswet en investeert in scholing van ambtenaren en raadsleden - (Digitale) scheidingsloketten bij gemeenten zijn makkelijk toegankelijk	- Overheidsregelingen moeten simpel, eenduidig en duidelijk zijn
B.1 Personeel en Organisatie		- Evenwichtige afspiegeling van het ambtenarenapparaat - Uitbreiding duur en vergoeding voor ouderschapsverlof - Transitieverlof voor transgender medewerkers		- Hervorming en verkleining van de ambtelijke organisatie
B.2 Inkoop– en aanbesteding		- Gemeente is zelf duurzaam en inspireert inwoners en bedrijven met goed werkgeverschap - Plantaardige catering en dierproefvrije producten - Inkoop 100% circulair	- De gemeente koopt zo veel mogelijk lokaal/regionaal in	
C. Financiën/Lokale lasten		- Afschaffing hondenbelasting - Verduurzaming van het lokale belastingenstelsel	- Belastingen zoals de OZB alleen met inflatiecorrectie laten stijgen - Kiezen voor maatschappelijk verantwoorde financiële producten - Er is geld beschikbaar voor het verstrekken van leningen voor funderingsherstel in samenwerking met het Fonds Duurzaam Funderingsherstel - Beëindiging van subsidiëring van organisaties en activiteiten die ook geheel met privaat geld kunnen worden bekostigd - Financieel steunen van sport- en andere verenigingen zonder toekomstperspectief wordt beëindigd	- Geen belastingen die averechts werken - Belastingen moeten geherstructureerd en versimpeld worden
D. Democratische vernieuwing	- Buurtkracht verantwoordelijkheid en budget geven door formele 2 à 3 dorps– en wijkraden - Een jongerenraad - Ontmoetingen en informatie uitwisselen met vertegenwoordigers van MKB/Industrie, woningbouwcorporaties, onderwijs, zorg– en culturele instellingen, ouderenbonden, agrariërs, veiligheidsorganisaties, Marketing Zaanstreek	- Participatie is plannen mét inwoners maken - Raadgevend referendum en buurtreferenda - Duidelijke en tijdig aankondiging van gemeentelijke plannen - Positief tegen inwonersinitiatieven en inwonersgroeperingen - Kinder- of Jeugdraad - Afschaffen aanmeldingsplicht voor kleine demonstraties - Niet bezuinigen op de onafhankelijke lokale media - Terughoudend met vertrouwelijkheid of geheimhouding - Afspraken van de formatie openbaar	- Uitdaagrecht om goede ideeën voor de stad aan te dragen en de uitvoering hiervan te verwezenlijken - Lokale belangengroepen, worden gezien als natuurlijke partners en actief benaderd als gesprekspartner van de gemeente - Particuliere initiatieven, die de ontwikkeling van de stad bevorderen, worden serieus genomen en waar mogelijk ondersteund - Er komen een kinderburgemeester en kinderraad	
E. Samenwerking in de regio	- Bestuurlijke samenwerking tussen Oostzaan, Wormerland en Zaanstad	- Democratische controle op gemeenschappelijke regelingen - Actievere regionale samenwerking op het gebied van klimaat, natuur en milieu	- Als deelregio een sterke stem om onze positie te bepalen in de Metropool Regio Amsterdam - In het kader van regionaal zeggenschap blijft de Zaanse Gemeenteraad blijft haar eigen beslissingen nemen	